

DZIENNIK WARTO WIEDZIEĆ

W numerze:

Andrzej Płonka

Na co dzień ze smutkiem obserwuję, że niestety wciąż w Polsce dominuje wiara w centralizm, ujednoliconą i podporządkowaną rządowi administrację. Wciąż tlą się pomysły na jej odbudowę

wywiad str. 6

Stanisław Trociuk

Zasoby i kompetencje samorządu terytorialnego są stopniowo przejmowane przez władzę centralną

wywiad str. 26

Relacja:

Zgromadzenie Ogólne ZPP. O czym rozmawiali starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu?

Bieżąca sytuacja w powiatach oraz sprawy statutowe

Laureaci Ogólnopolskiego Rankingu Powiatów i Miast na prawach powiatu nagrodzeni. Powiaty: Augustowski, Raciborski i Piłski oraz miasto: Nowy Sącz z tytułem „Dobry Polski Samorząd 2022”

str. 3-5

2022 rok w ZPP:
wzmoczona aktywność
i szereg korzyści

str. 6-9

Quo vadis
samorządzie?

Wywiad
z Andrzejem Płonką

str. 10-21

XXIX Zgromadzenie
Ogólne Związku
Powiatów Polskich
obradowało w Karpaczu

Relacja i galeria zdjęć

str. 22-25

Głosy zaproszonych
gości

str. 26-27

Decentralizację
zastępują
recentralizacja

Wywiad
ze Stanisławem
Trociukiem

str. 28-57

Stanowiska XXIX
Zgromadzenia
Ogólnego Związku
Powiatów Polskich

str. 58-68

Ranking Powiatów
i Miast na prawach
powiatu

Relacja i galeria zdjęć

str. 69

Partnerzy XXIX
Zgromadzenia
Ogólnego ZPP

str. 70

ZPP – łączy nas
wspólnota celów

str. 71

Dziennik
Warto Wiedzieć

słowo wstępne

RAFAŁ RUDKA redaktor naczelny Dziennika Warto Wiedzieć

Szanowni Państwo, Drodzy Czytelnicy

Oddaję w Wasze ręce kolejny numer specjalny Dziennika Warto Wiedzieć. Tradycją stało się to, że stanowi on podsumowanie kolejnego, tym razem XXIX Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich. Dorocznego wydarzenia podczas którego spotykają się starostowie powiatów i prezydenci miast na prawach powiatu z całej Polski.

Obrazy były doskonałą okazją do wysłuchania wielu interesujących wystąpień. To, które utkwiło mi w pamięci było wygłoszone przez Zastępcę Rzecznika Praw Obywatelskich Pana Stanisława Trociuka. Znaczną część tych refleksji odnajdziecie Państwo w wywiadzie jaki zamieszczamy w tym numerze. Zachęcam do lektury.

Spotkanie w Karpaczu umożliwiło także uczestnikom wyartykułowanie problemów z jakimi samorząd powiatowy mierzy się na co dzień. W konsekwencji delegaci przyjęli 21 stanowisk, które w sposób niezwykle szczegółowy diagnozują realia i wskazują racjonalne rozwiązania niemal we wszystkich obszarach tematycznych, którymi zajmuje się samorząd powiatowy.

Ach... gdyby tylko Parlament zechciał je wziąć „na warsztat” i faktycznie wprowadzić w życie. Środowisko powiatowe miałoby satysfakcję, rządzący część problemów „z głowy”, a mieszkańcom wspólnot samorządowych żyłoby się lepiej. Tak niewiele trzeba... tylko odrobinę dobrej woli, aby zrealizować ten cel.

Doroczne spotkania wieńczy piękna gala. Tak też było i tym razem. Podczas wieczornej kolacji odbyła się ceremonia uhonorowania zwycięzców Ogólnopolskiego Rankingu Powiatów i Miast na prawach powiatu 2022. Dziennik Warto Wiedzieć tradycyjnie był patronem medialnym tego wydarzenia. Wszystkim Laureatom serdecznie gratuluję! Państwa codzienny wysiłek procentuje. Życzę więc Państwu kolejnych lat prężnego rozwoju i osiągnięcia zakładanych celów!

Oddając w Państwa ręce obecny numer specjalny Dziennika Warto Wiedzieć zachęcam do jego lektury. Zapraszam także do śledzenia wszystkich informacji, które na co dzień zamieszczamy na naszym portalu internetowym zlokalizowanym pod adresem: www.wartowiedziec.pl. Tych z Państwa, którzy chcą być stale na bieżąco zachęcam do zapisania się do naszych bezpłatnych newsletterów (ogólnego i branżowych).

Na zakończenie życzę, aby nadchodzące miesiące były dla Państwa czasem realizacji zakładanych celów – zarówno tych zawodowych, jak i rodzinnych. Niech każdy dzień przynosi Państwu radość i satysfakcję.

Dużo zdrowia! Łączę wyrazy szacunku

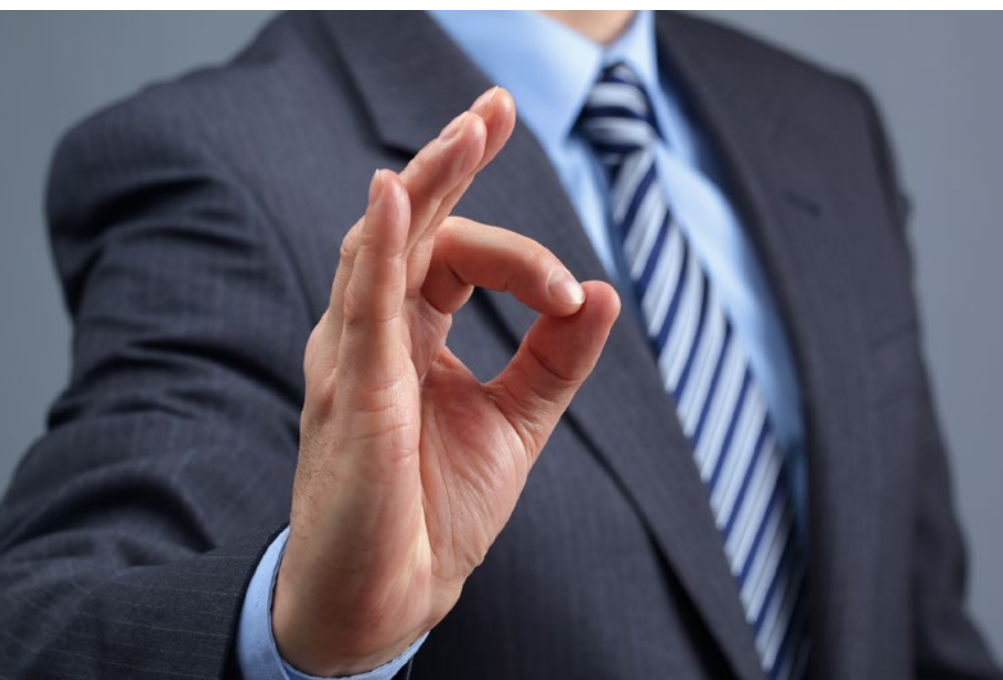
Rafał Rudka

Redaktor naczelny

2022 rok w ZPP: wzmocniona aktywność i szereg korzyści

1235 przeanalizowanych projektów aktów prawnych, 242 pisemne opinie prawne, 77 wniosków i interwencji w bieżących sprawach dotyczących samorządów powiatowych, 4,5 tys. publikacji w Dzienniku Warto Wiedzieć, 7 tys. wzmianek medialnych na temat ZPP w innych mediach, 8600 przeszkolonych pracowników starostw i urzędów miast na prawach powiatu – to tylko częściowy bilans osiągnięć Związku Powiatów Polskich w 2022 roku.

Poprzedni rok upłynął w cieniu konsekwencji działań wojennych toczących się w Ukrainie. Kolejnym zjawiskiem, niekorzystnie wpływającym na codzienne funkcjonowanie polskich samorządów, była zaskakująco wysoka inflacja. Nie ulega wątpliwości, że był to bardzo trudny czas także dla powiatów. Efekt? Wzmocniona aktywność Związku Powiatów Polskich.

KLUCZOWE TEMATY – FINANSE, CENY ENERGII...

Wśród najważniejszych tematów, którymi zajmował się ZPP w 2022 roku, na pierwszym miejscu znalazły się finanse. Wspólnie z innymi korporacjami samorządowymi Związek Powiatów Polskich wywalczył w Ministerstwie Finansów zwiększenie wysokości dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

Ponadto liczne apele i monity o wprowadzenie mechanizmów ograniczających podwyżki cen mediów jednostkom samorządowym również odniosły pozytywny skutek.

... I OCHRONA ZDROWIA

Kolejny obszar, któremu Związek Powiatów Polskich poświęcił bardzo wiele uwagi, a w ślad za nią podjął konkretne działania, to ochrona zdrowia. Dzięki wielopłaszczyznowej aktywności członków Zarządu oraz ekspertów ZPP i wywieranej przez nich permanentnej presji na resort zdrowia udało się złagodzić negatywne skutki zmian finansowania, które zostały wprowadzone po 1 lipca 2022 roku.

W praktyce oznaczało to zwiększenie cen w ryczałcie szpitalnym do poziomu 1,62, a także wprowadzenie współczynnika PSZ dla szpitali, czyli mechanizmu wyrównywania wzrostu wartości kontraktu do 16%. ▶

Na tym jednak nie koniec. Zmienione zostały bowiem wyceny w internecie, a wszystkim szpitalom umożliwiono otrzymywanie częściowego wynagrodzenia za nadwykonania w ryczałcie sieciowym.

Ponadto dzięki zaangażowaniu ZPP wprowadzono mechanizm ochronny dla szpitali, które w 2022 roku nie były w stanie wykonać ryczałtu szpitalnego.

EFEKTY W POZOSTAŁYCH OBSZARACH

Skuteczność działań Związku Powiatów Polskich w 2022 roku była widoczna w niemal każdym obszarze działalności samorządowej.

W wyniku interwencji ZPP został osiągnięty kompromis co do utrzymania wiaduktów nad drogami wyższej kategorii. Uzgodniono bowiem, że będzie się to ograniczać wyłącznie do zimowego utrzymania.

Udało się również osiągnąć kompromis w zakresie projektu ustawy o ochronie ludności i stanie kłęski żywiolowej. Kompromis ten dotyczy m.in. zasad organizacji centrów zarządzania kryzysowego, finansowania poleceń wydawanych przez wojewodów oraz wyznaczania pełnomocnika wojewody w stanach innych niż stany nadzwyczajne.

SKUTKI LICZNYCH INTERWENCJI

Po licznych naciskach Związku Powiatów Polskich resort edukacji zweryfikował swoje stanowisko w sprawie finansowania domów wczasów dziecięcych.

Ponadto dzięki interwencji Związku w subwencji oświatowej na 2023 rok resort edukacji wprowadził nową wagę na nauczanie indywidualne, w zależności od etapu edukacyjnego. Dzięki temu samorządom zostały naliczone wyższe środki w wysokości ponad 11 milionów złotych.

Efektywność pracy przedstawicieli Związku Powiatów Polskich i jego ekspertów wiązała się także z innymi zagadnieniami. Dzięki temu do szerokiego zakresu osiągnięć ZPP należy zaliczyć również:

- ☑ racjonalne korekty prowadzenia rejestru umów,
  - ☑ wyjaśnienie wątpliwości interpretacyjnych dotyczących ochrony odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku,
  - ☑ uwzględnienie uwag do zmian w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- ☑ korzystniejsze zmiany w programie inwestycyjnym modernizacji podmiotów leczniczych,
  - ☑ wyłączenie z tzw. „podatku od strat” spółek komunalnych oraz tych podmiotów, które w trakcie roku większość uzyskanych przychodów osiągnęły w związku z wykonywaniem działalności leczniczej,
  - ☑ zmiany w kryterium podziału rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2022 poprzez rozszerzenie katalogu dokumentów mogących stanowić udokumentowanie zdarzenia losowego,

OBRONA WSPÓLNYCH INTERESÓW I PROMOCJA POWIATÓW

Związek Powiatów Polskich zajmuje się obroną wspólnych interesów samorządów oraz promocją powiatów. Dba także o odpowiedni przekaz medialny. Poza oficjalną stronę Związek od wielu lat prowadzi Dziennik Warto Wiedzieć. W 2022 roku w serwisie zlokalizowanym pod adresem: www.wartowiedziec.pl opublikowano ponad 4,5 tys. artykułów prasowych. Były to teksty o charakterze informacyjnym, doradczym i publicystycznym.

Relacje na temat aktywności Związku pojawiały się też systematycznie w mediach społecznościowych. Poza tym członkowie Zarządu i Komisji Rewizyjnej, przedstawiciele ZPP w różnych gremiach oraz pracownicy biura udzielili setek wywiadów i komentarzy prasowych, wypowiedzi radiowych i telewizyjnych.

To wszystko przyniosło wymierne korzyści wizerunkowe. W skali roku o ZPP mówiono i pisano w różnego rodzaju mediach ponad 7 tys. razy.

PNAD 3 MLN ZŁ OSZCZĘDNOŚCI DZIĘKI SZKOLENIOM DLA 8,6 TYS. OSÓB

W 2022 roku Związek Powiatów Polskich przeprowadził szereg bezpłatnych szkoleń, których tematyka dotyczyła bardzo często obszarów niszowych. To ważne, bo pozostają one poza zainteresowaniem firm komercyjnych.

Szkolenia odbywały się głównie w trybie online, a brali w nich udział pracownicy samorządowi oraz członkowie zarządów i radni z powiatów i miast członkowskich. W skali roku liczba przeszkolonych przekroczyła 8 tys. 600 osób.

Co ważne, wszystkie szkolenia organizowane przez Związek były bezpłatne. Dzięki temu samorządy członkowskie szacunkowo zaoszczędziły ponad 3 mln złotych.

PODSUMOWANIE – JEDNYM ZDANIEM...

Warto jeszcze raz podkreślić, że miniony rok był jednym z trudniejszych w historii współczesnego samorządu, a mimo to skuteczność działań i intensywnej pracy członków Zarządu Związku Powiatów Polskich oraz pracowników biura ZPP przyniosła szereg wymiernych efektów przekładających się na namacalne i wyliczalne korzyści dla powiatów i jego mieszkańców.

... I W KILKU LICZBACH

1235

przeanalizowanych projektów aktów prawnych

242

pisemne opinie prawne

77

wnioseków i interwencji w bieżących sprawach dotyczących samorządów powiatowych

68

przeprowadzonych wśród JST szczegółowych badań analitycznych

6

bezpłatnych publikacji, w tym 3 analizy dotyczące realizowanych zadań publicznych

udział w **90** posiedzeniach komisji sejmowych i senackich

uczestnictwo w **134** posiedzeniach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz jej zespołach tematycznych

kilkaset

innych spotkań roboczych i telekonferencji, na których Związek lobbował na rzecz samorządów powiatowych i gminnych ●

Quo vadis samorządzie?

– wywiad z Andrzejem Płonką

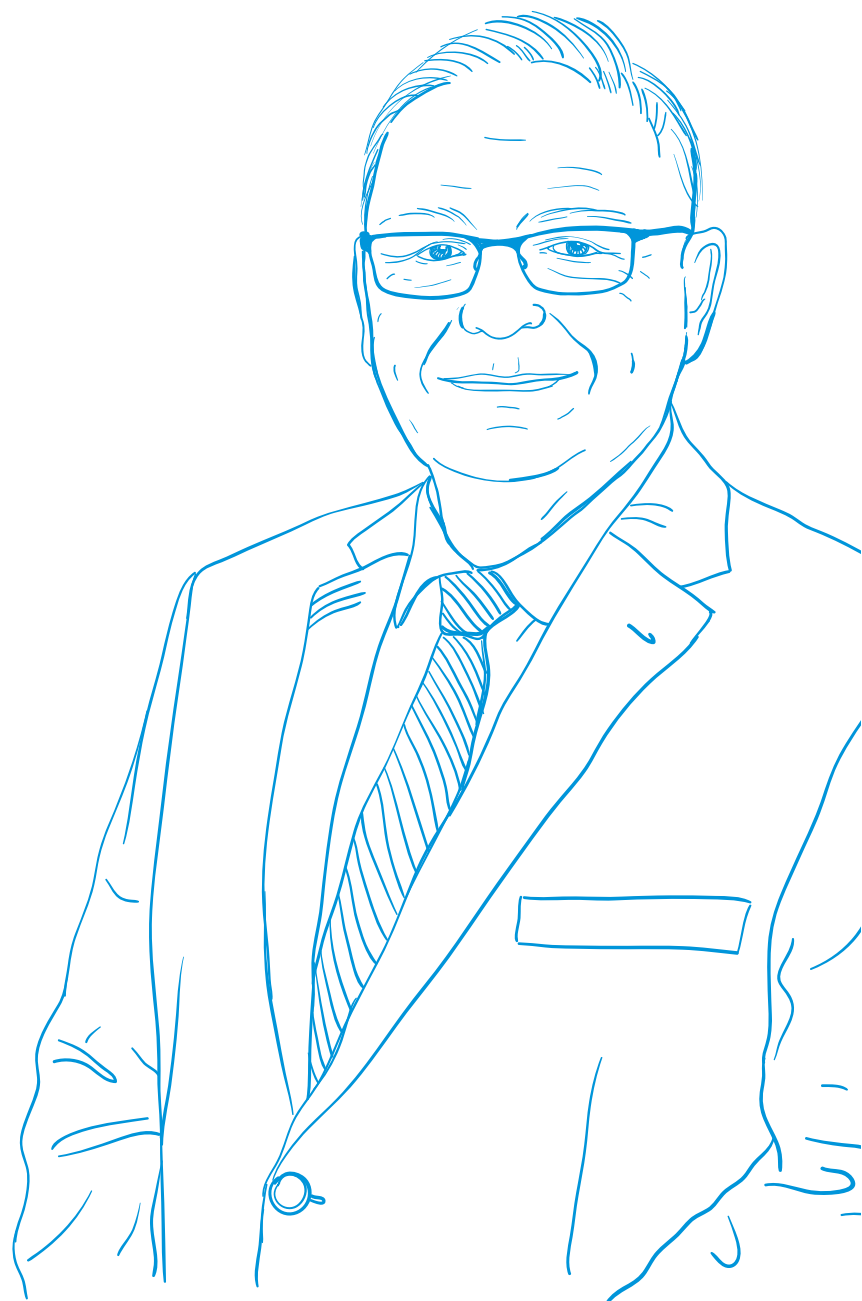
Dziennik Warto Wiedzieć: 25 lat temu usamorządowiono wspólnoty powiatowe. Jak obecnie ocenia Pan kondycję polskich powiatów?

Andrzej Płonka: Na co dzień ze smutkiem obserwuję, że niestety wciąż w Polsce dominuje wiara w centralizm, ujednoliconą i podporządkowaną rządowi administrację. Wciąż tlą się pomysły na jej odbudowę. Po to, aby hipotetycznie w całości posiadać pełnię władzy, w tym moc centralnie dysponować publicznymi środkami finansowymi. A przecież doskonale wiemy z historii, że to już było i się nie sprawdziło.

Koncepcję centralizacji, o której mówię widać szczególnie teraz kiedy w sposób znaczący zmniejszyły się środki finansowe w naszych budżetach, w tym dochody własne.

(...) samorzady terytorialne dysponując niewystarczającymi środkami nie są, i nie będą w stanie realizować nałożonych na nie zadań na odpowiednim, oczekiwanym przez społeczeństwo poziomie.

”

Rządzący próbując ratować tę sytuację starają się rekompensować ubytki wynikające z ich decyzji kolejno uruchamianymi programami, z których to dzielone są dodatkowe środki. Z tym, że po pierwsze ilość tych środków nie kompensuje ubytku, a po drugie i zarazem kluczowe ich wydatkowanie odbywa się wg decyzji władz centralnych.

Sytuacja ta doprowadza do tego, że część samorządów może realizować swoje zadania i się rozwijać, a część balansuje już na granicy stagnacji lub nawet ryzyka nadmiernego zadłużania się.

Dlatego też chciałbym w sposób szczególny zaakcentować to co jest kluczowe. Tu nie chodzi o samorząd, czy o jego włodarzy lecz o sytuację mieszkańców – wspólnot gminnych, powiatowych i wojewódzkich. Przecież to dla nich i na ich rzecz my jako samorządowcy wykonujemy swoje codzienne obowiązki w oparciu o stan prawny i finansowy kreowany przez rząd.

Chciałbym podkreślić także to, że samorządy terytorialne dysponując niewystarczającymi środkami nie są, i nie będą w stanie realizować nałożonych na nie zadań na odpowiednim, oczekiwanym przez społeczeństwo poziomie. To w konsekwencji odbija się na zaufaniu do władz wszystkich, nie tylko tych samorządowych.

Mam takie poczucie, że dla wspólnot samorządowych lepsze jutro dopiero przed nami, ale z drugiej strony warto przytoczyć pewien cytat, że „lepsze jutro było wczoraj”. Co może nie napawa optymizmem, ale może okazać się realną puentą obecnej rzeczywistości z jaką się mierzymy.

DWW: Jest Pan w samorządzie powiatowym od samego początku jego reaktywacji. Czy z perspektywy tych lat widzi Pan potrzebę zmian ustrojowych i kompetencyjnych powiatów? Jeśli tak to jakich?

AP: Najprostszy wniosek jaki się nasuwa to konieczność powrotu myślami do zarania tworzenia się samorządu. Po to, abyśmy wszyscy zobaczyli jakie były założenia przy decyzji o usamorządowaniu wspólnot powiatowych. Co stało w zamyśle odejścia od funkcjonowania urzędów rejonowych, a przejścia na model samorządowy, w którym to społeczeństwo dokonuje wyboru swoich przedstawicieli. W modelu, który obejmował zespolenie służb, inspekcji i straży na poziomie powiatu. Modelu, w którym określone zadanie miało mieć adekwatne środki finansowe, aby było dobrze podjęte.

Zobaczymy wówczas, że niestety już na samym początku nie wszystkie te założenia zostały zrealizowane. Patrząc na kolejne lata widzimy coś gorszego, coś co jeszcze bardziej smuci, tj. demontaż systemu. Przykłady? Przyszła „pryszczycza”

to odespolono Inspekcję Weterynaryjną, przyszło SLD „zabrano” Policję i tak w kolejnych latach przychodziły kolejne nieszczęścia kończąc na pandemii, czy wojnie w Ukrainie.

W efekcie od czasu do czasu słyszymy takie słowa, że samorząd powiatowy się nie sprawdził. A ja zadam przewrotnie inne pytanie: czyżby? To, czym my, jako powiaty się zajmujemy to np. szkoły ponadpodstawowe, szpitale, domy pomocy społecznej, itd. Wystarczy spojrzeć jak te placówki wyglądały w czasach gdy dominował centralizm, a jak wyglądają „pod skrzydłami” samorządów powiatowych.

Przykładów świadczących o tym, że właśnie proces decentralizacji zadań prowadzony z racjonalnym, opartym o rzetelne potrzeby przekazywaniem środków na ich realizację, właśnie do samorządów terytorialnych, jest jedyną słuszną drogą. Tylko ten model pozwala na dynamiczny rozwój wspólnot samorządowych mający na uwadze dobro mieszkańców i będący skorelowany z ich realnymi potrzebami.

DWW: Na przełomie maja i czerwca w Karpaczu odbyło się Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich. Jakie główne postulaty dotyczące powiatów na nim podjęto?

AP: Na ostatnim Zgromadzeniu Ogólnym nie poszliśmy, tak jak dotychczas było przez nas praktykowane, w wariant jednego stanowiska podejmującego – jak Pan Redaktor sformułował – „główne postulaty” tylko został podjęty przez Delegatów pakiet 21 bardzo szczegółowych stanowisk. Zawierają one zagadnienia zarówno najświeższe, bieżące, jak i można w nich zobaczyć pewne już wcześniej artykułowane przez nas, ale ciągle nie rozwiązane problemy, np. wspomnę tylko kwestię karty zgonu i koronera.

Zgromadzenie Ogólne ZPP przyjmując te stanowiska de facto umocowało i zobowiązało zarówno Zarząd, jak i wszystkie podmioty tworzące Związki do jak największego wspólnego wysiłku, wywierania niezbędnej presji zmierzającej do rozwiązania tych problemów.

Używam słów „wywierania presji”, bowiem wszystkie podjęte w tych stanowiskach zagadnienia nie mogą być rozwiązane bez decyzji rządu, czy parlamentu.

DWW: Jednym z ważnych, o ile nie najważniejszym, zadaniem powiatów jest to związane z ochroną zdrowia, szpitalami. Czy Pana zdaniem rysuje się na horyzoncie szansa na naprawę czy uzdrowienie tego systemu? Na realizację postulatów środowiska samorządowego? ▶

AP: Faktycznie samorząd powiatowy jest bardzo zaangażowany w realizację zadań związanych z ochroną zdrowia.

Jako ciekawostkę powiem, że sytuacja jest tutaj szczególnie oryginalna. Dlaczego? Bowiem w ustawie o działalności leczniczej jest zapisane, że samorząd pełni funkcję podmiotu właścicielskiego.

To jest taka różnica jak między czekoladą a wyrobem czekoladopodobnym.

Bowiem finansowanie służby zdrowia odbywa się ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia i Ministerstwa Zdrowia. Czyli jest tak, że samorząd powiatowy nie jest dysponentem tych środków, ale niezbilansowanie – lub mówiąc prostym językiem długi szpitala są niestety jego problemem.

Jednocześnie powszechnie wiadomo, że zadania, procedury realizowane w szpitalach powiatowych, w 4 podstawowych oddziałach są deficytowe. Z kolei te procedury, których wycena jest wysoka, czyli są dochodowe nie trafiają do szpitali powiatowych.

Dlatego też cały wysiłek Związku Powiatów Polskich – często przy współuczestnictwie Ogólnopolskiego Związku Pracodawców Szpitali Powiatowych, a także we współpracy z ośrodkami akademickimi – skupiał i skupia się na tym, aby pokazać rzetelny obraz stanu faktycznego. To jest takiego, w którym jasno widać, że to nie samorząd powiatowy odpowiada za brak środków na sfinansowanie funkcjonującego systemu ochrony zdrowia w Polsce.

Ponadto prowadzone badania analityczne przy współpracy z ww. podmiotami pozwalają nam także na udział w zmaganiach, których celem jest wywalczenie, dosłownie wywalczenie(!), środków na normalne funkcjonowanie tego sektora. W tym przy uwzględnieniu galopującej inflacji i związanej z nią olbrzymiej presji kosztowej, konieczności realizowania podwyżek płac dla pracowników, a wynikających z decyzji podejmowanych centralnie (tj. bez rzetelnego przewidzenia skutków przez podejmujących decyzje)...

Poza tym Związek Powiatów Polskich, bazując na swoim 25-letnim doświadczeniu, wnioskuje – oczywiście tylko i wyłącznie w obszarze organizacji systemu ochrony zdrowia dotyczącym naszych zadań, a więc związanych z takimi obszarami jak: profilaktyka i promocja zdrowia, podstawowe oddziały szpitalne, opieka długoterminowa, współpraca z POZ i AOS, opieka psychologiczna i pedagogiczna – o... skonsolidowanie tych zadań tworząc lokalne centra zdrowia.

Chodzi nam tutaj o konsolidację całych zasobów, w tym również środków finansowych. Zależy nam na pełnym i realnym nadzorze samorządu powiatowego nad tymi zadaniami. Naszym zdaniem pozwoli to na uzdrowienie sytuacji w tym obszarze.

Nieco abstrahując można powiedzieć, że jest to pewna drobna różnica od koncepcji jaka przyświecała tej, którą nie tak dawno prezentował resort zdrowia. On bowiem mówił o konsolidacji w skali kraju, a my mówimy o konsolidacji w skali wspólnoty powiatowej.

Równocześnie z tym postulujemy sprawę oczywistą, tj. skończenie z powszechną praktyką złej wyceny procedur medycznych w odniesieniu do tych zadań, które dotyczą szpitala powiatowego. Ponadto w ostatnim czasie, wspólnie ze Stowarzyszeniem Menedżerów Opieki Zdrowotnej, Ogólnopolskim Związkiem Pracodawców Szpitali Powiatowych, Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Szpitali Prywatnych oraz Związkiem Województw Rzeczypospolitej Polskiej zawioskowaliśmy o ustawowe zabezpieczenie się przed skutkami galopującej inflacji proponując mechanizm dostosowania wysokości cen świadczeń do rosnących kosztów ich udzielania, wynikających właśnie z czynników makroekonomicznych.

DWW: Rok 2023 jest tym, w którym powiaty świętują swój jubileusz 25-lecia. Jakie działania w tym zakresie planuje Związek? Jak uczczona będzie rocznica reaktywowania samorządu powiatowego?

AP: Nasz jubileusz 25-lecia usamorządowienia wspólnot powiatowych i 25-lecia Związku Powiatów Polskich chcemy rozpocząć od wspólnego spotkania się we wrześniu na Zamku Królewskim w Warszawie – miejscu gdzie 25 lat temu z rąk ówczesnego Premiera prof. Jerzego Buzka, jako nowo wybrani starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu, odbieraliśmy oficjalny Akt utworzenia współczesnego samorządu powiatowego.

Warto w tym miejscu wrócić do słów Rudolfa Borusiewicza ówczesnego starosty pilotażowego Powiatu Nowosądeckiego, który w imieniu zebranych podziękował Premierowi za zaufanie związane z przekazaniem pakietu zadań samorządom powiatowym, a jednocześnie przenosząc wzrok na Wicepremiera prof. Leszka Balcerowicza zapytał „dlaczego tego zaufania zabrakło przy przekazywaniu wystarczających środków finansowych”. Jego zdaniem – w oparciu o dwuletni pilotaż – samorządom powiatowym już wówczas brakowało co najmniej 20-30 proc. środków na potrzeby wynikające z realizacji zadań jakie otrzymały.

(...) proces decentralizacji zadań prowadzony z racjonalnym, opartym o rzetelne potrzeby przekazywaniem środków na ich realizację, właśnie do samorządów terytorialnych, jest jedyną słuszną drogą.

”

Dzisiaj, po tych 25 latach, można by powiedzieć, że wystąpienie Rudolfa Borusiewicza jest nadal aktualne, a może i bardziej...

Wracając jednak do kwestii świętowania jubileuszu to podczas spotkania na Zamku Królewskim planujemy wyrazić uznanie dla dorobku tych starostów i prezydentów miast na prawach powiatu, którzy są w samorządzie od 1999 roku nadając im tytuł odpowiednio Starosta lub Prezydent 25-lecia (1999-2023).

Przypomnę także, że Związek Powiatów Polskich w 20. rocznicę usamorządowienia wspólnot powiatowych rozpoczął honorowanie zasłużonych samorządowców odznaczeniem i medalem Bene Meritus Powiatom („Dobrze Zasłużony Powiatom”). Uehonorowanie to przez te parę lat otrzymało wiele znamienitych postaci. Chcemy i będziemy tą tradycję kontynuować.

Planujemy również poprosić o refleksje te osoby, które były głównymi aktorami historii jaka rozegrała się 25 lat temu, a także tego co działo się nieco wcześniej, tj. sięgając do wspomnień z czasu kiedy jeszcze Premierem była prof. Hanna Suchocka - czyli pilotażu powiatowego i przygotowania do II etapu reformy samorządowej.

Oczywiście planujemy także przeprowadzenie akademickich, wolnych od partyjnych emocji, dyskusji odbywających się na bazie tych 25-letnich doświadczeń. W wyniku rzetelnej analizy zarekomendujemy jak powinien wyglądać samorząd terytorialny 2024+.

W ten właśnie sposób rozpoczniemy nasz Jubileusz, natomiast później przewidujemy współuczestniczenie w całym cyklu różnych wydarzeń lokalnych i regionalnych.

W kolejnym roku odbędzie się nasze XXX Zgromadzenie Ogólne ZPP, które jednocześnie będzie 25-leciem powstania współczesnego Związku Powiatów Polskich.

DWW: Dziękuję za rozmowę. ●

rozmawiał

Rafał Rudka
Redaktor naczelny

XXIX Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich obradowało w Karpaczu

31 maja i 1 czerwca br. w Karpaczu odbyło się XXIX Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich. W trakcie obrad delegaci skoncentrowali się na najważniejszych dla powiatów kwestiach, przyjmując aż 21 stanowisk w najbardziej newralgicznych sprawach. Odbyły się również wybory uzupełniające do Zarządu ZPP. Uhonorowani zostali też zwycięzcy Ogólnopolskiego Rankingu Powiatów i Miast na prawach powiatu, a najbardziej zasłużeni samorządowcy odebrali medale Bene Meritus Powiatom.

Podczas otwarcia posiedzenia tradycyjnie już minutą ciszy została uczczona pamięć zmarłych w minionym roku samorządowców: Ludwika Węgrzyna, Tadeusza Ferenca, Tadeusza Narkuna i Mariana Mielcarka. Sylwetki tych niezwykle zasłużonych dla samorządu osób zostały zaprezentowane w specjalnie przygotowanym wspomnieniu filmowym (dostępnym na kanale YouTube ZPP @zwiazekpowiatowpolskich).

Obradom Zgromadzenia Ogólnego przewodniczył Andrzej Płonka, Prezes Zarządu Związku Powiatów Polskich, Starosta Bielski.

XXIX Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich jako najwyższy organ ZPP zebrało się, aby zgodnie ze Statutem podsumować działalność ZPP w roku 2022, przedyskutować najważniejsze dla samorządów powiatowych problemy, przyjmując założenia do programu działania Związku oraz podjąć decyzje w sprawach statutowych.

WYRAZY UZNANIA DLA ZPP

Omówienie merytorycznych kwestii poprzedziło odczytanie oficjalnych listów. Do uczestników Zgromadzenia Ogólnego ZPP skierowali je m.in. Prezydent RP dr Andrzej Duda; Marszałek Sejmu Elżbieta Witek; Marszałek Senatu prof. Tomasz Grodzki; Prezes

Najwyższej Izby Kontroli Marian Banaś; Komendant Główny Policji gen. insp. dr Jarosław Szymczyk; Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej gen. brygadier Andrzej Bartkowiak; Prezes Zarządu Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej Olgierd Geblewicz; Prezes Polskiego Stronnictwa Ludowego dr n. med. Władysław Kosiniak-Kamysz.

Przesyłam serdeczne pozdrowienia i gratulacje w roku 25-lecia samorządu powiatowego w Polsce. Ten jubileuszowy czas jest szczególnie także dla Związku Powiatów Polskich, którego początki były następstwem ówczesnej reformy administracyjnej. Z okazji Zgromadzenia Ogólnego chcę wyrazić Państwu wdzięczność i uznanie za ćwierć wieku codziennej służby na rzecz społeczności lokalnej. Wydarzenia ostatnich lat postawiły przed władzami samorządowymi szczególnie trudne zadania. Kryzys sanitarny wywołany pandemią koronawirusa oraz kryzys uchodźczy wywołany agresją Rosji na Ukrainę stały się dla samorządu terytorialnego niezapowiedzianym egzaminem ze sprawności działania. Egzamin ten – zarówno z realizacji formalnych zadań własnych, jak i ze zwykłego człowieczeństwa zdali Państwo celująco, za co z serca dzisiaj dziękuję – to tylko fragment listu Prezydenta RP Andrzeja Dudy, który odczytał doradca Prezydenta RP Łukasz Rzepecki.

W imieniu Rzecznika Praw Obywatelskich wyraził uznanie pod adresem samorządów powiatowych skierował Zastępca RPO Stanisław Trociuk:

„Ustrój naszego państwa powinien zapewniać decentralizację władzy publicznej. W ramach zdecentralizowanych struktur państwa łatwiej jest realizować różnorodne potrzeby obywateli, natomiast samym obywatelom znacznie łatwiej jest wpływać na funkcjonowanie władzy publicznej. (...) Wybrani na szczeblu lokalnym przedstawiciele społeczeństwa znacznie lepiej potrafią zidentyfikować problemy wspólnoty lokalnej niż oddalona od obywateli władza centralna. Obserwowana rzeczywistość, w tym ta rzeczywistość w wymiarze prawnym, pozwala na sformułowanie wniosku, że następuje jednak stopniowy odwrót od ustrojowej, konstytucyjnej zasady decentralizacji władzy publicznej. Decentralizacja zastępowana jest recentralizacją. Zasoby i kompetencje samorządu terytorialnego są stopniowo przejmowane przez władzę centralną. (...) Życzę Państwu, aby głosy płynące z tego Zgromadzenia zostały w należyty sposób wysłuchane.

STANOWISKA W NAJWAŻNIEJSZYCH KWESTIACH

W trakcie obrad zostało przyjętych 21 stanowisk w najbardziej istotnych sprawach. Dotyczyły one: środków niezbędnych do stabilizacji budżetów powiatów; założeń nowego systemu dochodów powiatów; systemowej aktualizacji wyceny świadczeń zdrowotnych; lokalnych centrów zdrowia; dyżurów aptek ogólnodostępnych; stwierdzenia zgonu; potrzeby uporządkowania

i poprawy jakości sieci dróg powiatowych; obowiązku ubezpieczenia pojazdów, które przepadały na rzecz powiatów; poprawienia skuteczności mechanizmów likwidacji białych plam transportowych; wzmocnienia uprawnień organów zarządzających ruchem drogowym; systemowej walo-ryzacji opłat administracyjnych.

Kolejne stanowiska Zgromadzenia Ogólnego ZPP były poświęcone: rozwojowi rodzinnej pieczy zastępczej; finansowaniu systemu orzekania o niepełnosprawności; finansowaniu Domów Pomocy Społecznej; pokrywaniu rzeczywistych kosztów funkcjonowania oświaty ponadpodstawowej; wsparciu psychologiczno-pedagogicznego młodzieży szkolnej; roli powiatów jako wspólnot samorządowych odpowiedzialnych za dziedzictwo i za rozwój społeczno-gospodarczy realizowany w oparciu o dziedzictwo zlokalizowane na terenie powiatu; niezbędnym nowym narzędziem nadzoru nad gospodarką leśną w lasach prywatnych; samowystarczalności energetycznej samorządów; racjonalizacji obowiązków sprawozdawczych powiatu; finansowaniu likwidacji barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy.

ZASŁUŻENI SAMORZĄDOWCY Z MEDALAMI BENE MERITUS POWIATOM

Podczas Zgromadzenia Ogólnego władze Związku Powiatów Polskich uhonorowały najbardziej zasłużonych dla samorządu powiatowego samorządowców medalami Bene Meritus Powiatom – nagrodą przyznaną za szczególne osiągnięcia wpływające na rozwój polskich powiatów, w tym przede wszystkim powodujące podniesienie poziomu życia mieszkańców, a także w uznaniu zasług na rzecz Związku Powiatów Polskich. Tym razem odznaczenie otrzymało 11 osób: Zdzisław Brezdeń, Walery Czarnecki, Mieczysław Kasprzak, Tadeusz Krzakowski, Piotr Lech, Roman Potocki, Cezary Przybylski, Marek Szponar, Andrzej Wąsik, Jerzy Więclawski i Zygmunt Worsa.

Odznaczenie Bene Meritus Powiatom zostało ustanowione w 20-lecie Związku Powiatów Polskich. Po raz pierwszy medale Bene Meritus Powiatom zostały wręczone 3 kwietnia 2019 roku w Warszawie podczas uroczystej wieczornej gali będącej częścią XXV Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich.

CENNY GŁOS FORUM BENE MERITUS

Bogate doświadczenie wielu samorządowców, którzy z samorządem powiatowym byli związani przez co najmniej kilka kadencji i nierzadko od początku reaktywowania powiatów, znalazło się u podstaw powołania w strukturze ZPP Forum Bene Meritus.

„ *Bardzo serdecznie dziękuję Zarządowi za powołanie przy Związku Powiatów Polskich struktury skupiającej byłych starostów, wicestarostów i prezydentów miast na prawach powiatu, którzy uzyskali tytuł Bene Meritus Powiatom. Idea powstania Forum sięga już kilku lat, ale ostatecznie w tamtym roku sformułowała się 11-osobowa grupa, która opracowała koncepcję funkcjonowania takiego gremium i sformułowała deklarację intencji. Chodziło o integrację środowiska samorządowego szczebla powiatowego oraz wykorzystania wiedzy i doświadczenia byłych starostów, a także o promowanie samorządności terytorialnej i wzmocnienie znaczenia samorządu, w tym zwłaszcza samorządów powiatowych. Następnie o świadczenie pomocy doradczej na rzecz Związku Powiatów Polskich i poszczególnych samorządów czy innych organizacji, w tym politycznych. Kolejny cel to przygotowywanie projektów oraz propagowanie i konsultowanie rozwiązań prawnych, które służyłyby rozwojowi samorządów terytorialnych. Postanowiliśmy, że Forum będzie neutralne politycznie i światopoglądowo – stwierdził były starosta wieruszowski Andrzej Szymanek, który przewodniczy prezydium Forum Bene Meritus.*

ZWYCIĘZCY OGÓLNOPOLSKIEGO RANKINGU POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU NAGRODZENI

Koniec pierwszego dnia obrad Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich, które w tym roku gościło w Karpaczu, upłynął pod znakiem ceremonii wręczenia nagród dla laureatów 20. edycji Rankingu Powiatów i Miast na prawach powiatu. Trzy powiaty w osobnych kategoriach ze względu na liczbę mieszkańców (powiat augustowski, powiat raciborski, powiat pilski) i jedno miasto na prawach powiatu (Nowy Sącz) odebrały tytuł Dobry Polski Samorząd 2022, a 32 powiaty i 9 miast na prawach powiatu – tytuł Laureata Rankingu. W trakcie ceremonii uhonorowani zostali również

zdobywcy tytułów Super Powiat (powiat augustowski, powiat toruński, powiat pilski) i Super Miasto (Nowy Sącz).

NAJWAŻNIEJSZE DECYZJE

Obrady w ramach Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich przyniosły też szereg ważnych rozstrzygnięć. Poza wspomnianymi stanowiskami przyjętymi przez Zgromadzenie Ogólne na szczególną uwagę zasługuje m.in. przyjęcie sprawozdania Prezesa z działalności Zarządu za 2022 rok oraz sprawozdania finansowego z tego samego okresu.

„ Przed samorządem powiatowym bardzo wiele wyzwań. Musimy nadal działać aktywnie, by umacniać naszą samorządową wspólnotę. Zahamowanie procesu odbierania kompetencji jednostkom samorządu terytorialnego, a jednocześnie odbudowanie silnej pozycji samorządów w systemie administracyjnym państwa musi być naszym codziennym wyzwaniem. Sprostamy temu tylko dzięki solidarności środowiska samorządowego i wspólnym działaniom – powiedział na zakończenie Prezes Zarządu ZPP Andrzej Płonka, Starosta Bielski.

Przyjęcie obu sprawozdań poprzedziło przedstawienie opinii Komisji Rewizyjnej przez jej przewodniczącego – Józefa Swaczyne, Starostę Strzeleckiego.

„ Rok 2022 był czasem intensywnej działalności przedstawicieli Związku Powiatów Polskich i pracowników biura w procesie legislacyjnym. Odbyło się to w cieniu wojny w Ukrainie, dużej inflacji, wzrostu cen energii i związanych z tym problemów. (...) Komisja Rewizyjna wydaje pozytywną opinię dla sprawozdania Prezesa z działalności Zarządu w roku 2022 i przedkłada Zgromadzeniu Ogólnemu wniosek o przyjęcie tego sprawozdania. Komisja Rewizyjna stwierdza, że środki były wydatkowane racjonalnie i służyły realizacji celów statutowych. Zdaniem Komisji Rewizyjnej podkreślenia wymaga fakt, że pomimo tak wysokiej inflacji zakończono rok budżetowy wynikiem zrównoważonym – stwierdził Józef Swacyna, Przewodniczący Komisji Rewizyjnej, Starosta Strzelecki.

W trakcie obrad odbyły się również wybory uzupełniające do Zarządu Związku Powiatów Polskich w związku z opuszczeniem mandatów. W wyniku wyborów skład Zarządu uzupełnili: Zbigniew Deptuła, Starosta Makowski oraz Radosław Roszkowski, Starosta Prudnicki.

Kolejne ważne rozstrzygnięcia dotyczyły ustalenia wysokości i terminu składek członkowskich, a także budżetu na 2023 rok.

Założenia do programu działania ZPP na rok 2023 przedstawił Zastępca Dyrektora Biura ZPP Grzegorz Kubalski. Jak stwierdził, Związek będzie kontynuował wiele z dotychczasowych aktywności, ponieważ istnieje taka potrzeba i sprawdziły się one w dotychczasowej działalności. ●

Więcej zdjęć na stronie www.zpp.pl/galeria

fot. Jakub Szymczuk KPRP

Pragnę wyrazić Państwu wdzięczność i uznanie za ćwierć wieku codziennej służby na rzecz społeczności lokalnych. Wydarzenia ostatnich lat postawiły przed władzami samorządowymi szczególnie trudne zadania. Kryzys sanitarny, wywołany pandemią koronawirusa, oraz kryzys uchodźczy, wywołany inwazją Rosji na Ukrainę, stały się dla samorządu terytorialnego niezapowiedzianym egzaminem ze sprawności działania. Egzamin ten – zarówno z realizacji formalnych zadań własnych, jak i ze zwykłego człowieczeństwa – zdali Państwo celująco, za co z serca dzisiaj dziękuję.

Po 34 latach od przełomu ustrojowego mamy z czego być dumni. Polska lokalna rozwija się prężnie. Poprawia się estetyka przestrzeni publicznej, jakość dróg, budynków, parków. Wszędzie widać rękę dobrego gospodarza, który dba o jak najlepszy stan otoczenia. Tymi gospodarzami są Państwo Starostowie, Członkowie Zarządów Powiatów, Radni i inni samorządowcy, którzy wykorzystują szansę na budowę przyjaznej, ładnej i wygodnej Polski.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
dr Andrzej Duda

Państwa organizacja, skupiająca znaczącą część powiatowych wspólnot, odgrywa niezwykle ważną rolę w naszym życiu publicznym. Reprezentując interesy swojego środowiska, integruje powiatowe społeczności, a także inspirowa je do wspólnych przedsięwzięć. Buduje również silną merytorycznie, partnerską pozycję wobec innych podmiotów życia publicznego i instytucji państwa. Jako Marszałek Sejmu jestem pełna uznania dla aktywności Związku Powiatów Polskich w procesie legislacyjnym. Pragnę zapewnić, że Państwa opinie i poglądy są dla nas w toku prac sejmowych bardzo cenne. Chciałam jednocześnie podkreślić swoją radość z faktu, że wciąż staracie się pomnażać potencjał, jakim dysponuje Polska powiatowa. Uważam bowiem, że silne, sprawne samorządy, umiające definiować potrzeby, dostrzegać i wykorzystywać szanse, pokonywać bariery i zagrożenia to jedne z najważniejszych elementów silnego i sprawnego państwa.

Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
Elżbieta Witek

Związek Powiatów Polskich, który jest platformą wymiany doświadczeń oraz rzecznikiem wspólnych interesów jednostek samorządowych, jest także cennym partnerem dla Senatu RP. Niezwykle doceniam Państwa merytoryczny wkład w proces tworzenia prawa. Stanowiska, opinie i uwagi Związku odnośnie do rozpatrywanych w Izbie Wyższej ustaw pozwalają często spojrzeć na przygotowywane rozwiązania z perspektywy uwzględniającej interesy wspólnot lokalnych i ich ustrojową pozycję. Pragnę Państwa zapewnić, że Senat Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, którym mam zaszczyt kierować, zawsze będzie wraz z Państwem stać na straży praw wspólnot lokalnych i podmiotowości samorządów w starciu z centralistyczną władzą.

Z okazji obchodzonego 27 maja Dnia Samorządu Terytorialnego na ręce Pana Prezesa składam dla wszystkich Państwa życzenia wielu sukcesów w realizacji zamierzeń i planów, nieustającego wsparcia mieszkańców oraz satysfakcji z Waszej działalności na rzecz Polek i Polaków.

Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
prof. Tomasz Grodzki

Cieszę się, że realizując misję Związku, wspierają Państwo ideę samorządu terytorialnego, bronią wspólnych interesów powiatów i kształtują zbieżną politykę na rzecz ich rozwoju. Państwa działalność zasługuje na wyróżnienie i, z całą pewnością, przyczynia się do integracji, cennej wymiany doświadczeń, a także do upowszechnienia modelowych rozwiązań w zakresie zarządzania w powiatach. Jestem głęboko przekonany, że spotkania w wysmienitym gronie przedstawicieli władz powiatowych to gwarancja rzetelnej analizy i obiektywnej oceny spraw dotyczących lokalnych wspólnot samorządowych.

Minister Edukacji i Nauki
prof. Przemysław Czarnek

Bardzo doceniam wszelkie inicjatywy na rzecz rozwoju powiatów i współpracy międzyinstytucjonalnej, służącej lokalnym społecznościom. Podejmowanie wspólnych działań oraz upowszechnianie modelowych rozwiązań bez wątpienia przynosi korzyści nie tylko mieszkańcom poszczególnych powiatów, ale także jest wielkim wsparciem dla administracji rządowej.

**Komendant Główny Policji
gen. insp. dr Jarosław Szymczyk**

Składam serdeczne gratulacje i wyrazy uznania dla Państwa starostów i prezydentów miast na prawach powiatu za Państwa wkład w praktykę nowoczesnego zarządzania powiatem oraz codzienne zaangażowanie na rzecz promowania idei samorządu terytorialnego. Osobne gratulacje kieruję do wszystkich Państwa, których osiągnięcia zostały uwieńczone podczas uroczystości wręczenia nagród i dyplomów laureatom Ogólnopolskiego Rankingu Powiatów i Miast na prawach powiatu.

Zmiany zachodzące w środowisku bezpieczeństwa są źródłem nowych wyzwań, których charakter coraz silniej spaja dobro społeczności lokalnych z pomyślnością i bezpieczeństwem Rzeczypospolitej. Współczesne oblicze systemu ochrony przeciwpożarowej, ratownictwa i ochrony ludności kreowane jest wspólnym wysiłkiem wielu osób oraz podmiotów administracji rządowej i samorządowej, zawsze jednak dzieło to wymaga zaangażowania i determinacji, których nie szczędzicie Państwo, realizując swoją publiczną misję.

**Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej
gen. brygadier Andrzej Bartkowiak**

Sprawy samorządu są szczególnie bliskie zarówno mnie, jak i całemu środowisku, które reprezentuję. Od lat podkreślamy rolę, jaką wspólnoty lokalne odgrywają w systemie skutecznego zarządzania państwem oraz w kształtowaniu stabilności systemu demokratycznego. Wiemy, że nie sposób zastąpić funkcji powiatów zarządzaniem z poziomu gminy ani z poziomu województwa.

Zmieniają się czasy, wyzwania, instrumenty, jakie administracja publiczna może i musi wykorzystywać, aby być skuteczną. Rewolucja w obszarze energetyki, informatyzacji i komunikacji, starzejące się społeczeństwo, chaos w systemie podatkowym, kondycja edukacji - od infrastruktury po programy nauczania, system ochrony zdrowia to tylko niektóre przestrzenie, które wymagają pilnych działań. Nie będziemy w stanie im sprostać bez właściwego mechanizmu finansowania się jednostek samorządu terytorialnego. Piszę o samofinansowaniu, bo jest ono fundamentem podmiotowości i samorządności oraz warunkiem realizacji zadań powierzonych organom samorządu.

Prezes Polskiego Stronnictwa Ludowego
dr n. med. Władysław Kosiniak-Kamysz

Po raz kolejny dajecie Państwo świadectwo, że działacie prężnie, szukając jednocześnie okazji do spotkań, rozmów o ważnych dla nas wszystkich tematach i podejmowania wspólnych spraw dotyczących lokalnych wspólnot samorządowych. Reprezentowane przez nas organizacje są partnerami już od dawna. Dla nas i dla mnie osobiście jest to współpraca bardzo owocna, którą chcemy podtrzymać i pielęgnować, chociażby właśnie poprzez uczestnictwo w tak znakomitych wydarzeniach, do jakich zaliczam Zgromadzenie Ogólne ZPP.

Korzystając z okazji, życzę wszelkiej pomyślności, realizacji założonych celów i rzetelnych partnerów, do jakich wierzę, że zalicza się także Związek Województw RP.

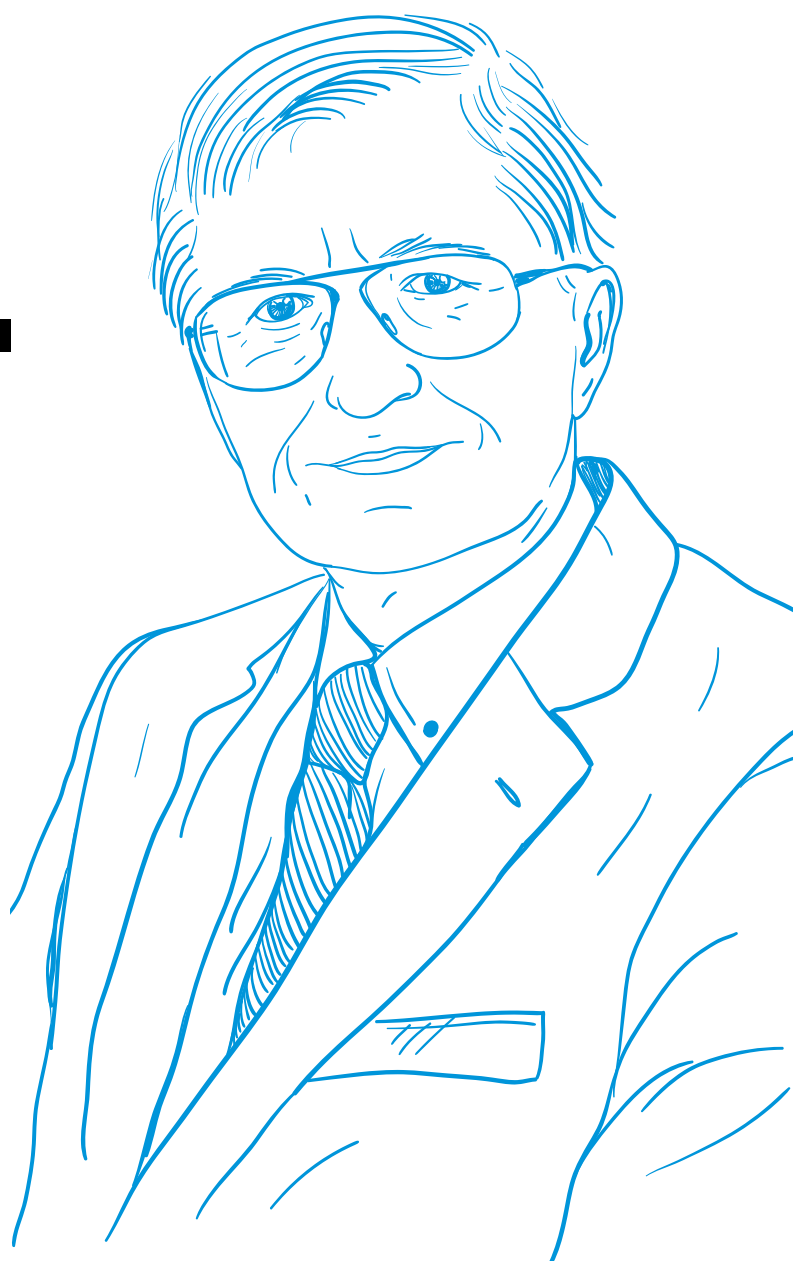

Prezes Zarządu Związku Województw RP
Olgierd Geblewicz

Decentralizację zastępuje recentralizacja

– wywiad ze Stanisławem Trociukiem

O pozycji ustrojowej samorządu terytorialnego, praktycznym wymiarze zasady decentralizacji władzy publicznej oraz najważniejszych wyzwaniach stojących przed JST rozmawiamy ze Stanisławem Trociukiem, Zastępcą Rzecznika Praw Obywatelskich.

Dziennik Warto Wiedzieć: W czym tkwi siła samorządu terytorialnego? Jaką pozycję jednostkom samorządu terytorialnego nadał ustrojodawca?

Stanisław Trociuk: Zgodnie z wymogami Konstytucji, ustrój terytorialny państwa polskiego powinien zapewnić decentralizację władzy publicznej. W ramach struktur zdecentralizowanych znacznie łatwiej jest realizować różnorodne potrzeby obywateli, natomiast samym obywatelom znacznie łatwiej jest wpływać na funkcjonowanie władzy publicznej. To właśnie z punktu widzenia decentralizacji władzy publicznej widzieć trzeba funkcjonowanie samorządu terytorialnego, w tym powiatów. Wybrani na szczeblu lokalnym przedstawiciele społeczeństwa znacznie lepiej potrafią bowiem zidentyfikować problemy wspólnoty lokalnej niż oddalona od obywateli władza centralna.

DWW: Czy decentralizacja, którą zakłada polska ustawa zasadnicza, jest realizowana prawidłowo?

ST: Obserwowana rzeczywistość, także w wymiarze prawnym, pozwala na sformułowanie wniosku, że następuje stopniowy odwrót od ustrojowej zasady decentralizacji władzy publicznej, decentralizacja zastępowana jest recentralizacją. Zasoby i kompetencje samorządu terytorialnego są stopniowo przejmowane przez władzę centralną. W zakresie legislacji proces ten ilustruje nieuwzględnienie opinii i ocen przedstawicieli samorządu terytorialnego w ramach konsultacji projektów ustaw dotyczących samorządu. W 2014 r. ustaw pomijających opinię Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w stosunku do wszystkich przyjętych ustaw dotyczących JST było 12,5%, zaś w roku 2021 już 32,4%.

DWW: Zgodnie z polską ustawą zasadniczą działalność samorządu terytorialnego podlega nadzorowi z punktu widzenia legalności. Jak ocenia Pan Rzecznik praktyczny wymiar tego nadzoru?

ST: Dane pochodzące z Naczelnego Sądu Administracyjnego wskazują, że nadzór ten zbyt często wykracza poza tak określone ramy. Według tych danych 1/3 zaskarżonych do sądów administracyjnych rozstrzygnięć nadzorczych wojewodów i regionalnych izb obrachunkowych została uchylona (w 2018 r. została zaś uchylona prawie połowa rozstrzygnięć nadzorczych). W latach 2011-2015 uśredniony wskaźnik uchyleń owych rozstrzygnięć wynosił natomiast 22%. Oznacza to, że organy nadzoru nad samorządem – podejmując rozstrzygnięcia nadzorcze – same nie zawsze kierują się obowiązującym prawem, co potwierdza orzecznictwo sądów administracyjnych. Sytuacja ta skłania także do rozważań, czy przyjęta formuła nadzoru nad działalnością samorządu terytorialnego w pełni odpowiada jego konstytucyjnej zasadzie samodzielności. Z pewnością bowiem szerzej tę zasadę realizuje model, w którym organy nadzoru nie mają możliwości samodzielnego rozstrzygnięcia o niezgodności z prawem aktów samorządu, lecz muszą te akty kwestionować na drodze postępowania sądowego.

DWW: W myśl Konstytucji RP samorząd terytorialny uczestniczy w sprawowaniu władzy publicznej. Przysługującą mu w ramach ustaw istotną część zadań publicznych samorząd wykonuje w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Jakie są najważniejsze wyzwania dla JST, które rysują się na tym tle?

ST: Obniża się poziom samodzielności finansowej jednostek samorządu terytorialnego. Następuje systematyczny spadek dochodów własnych i dochodów nieoznaczonych w całości dochodów. Zamiast tego tworzone są rządowe programy dotacyjne, które wprowadzicie poprawiają zdolność jednostek samorządu terytorialnego do finansowania ich zadań, lecz jednocześnie budują zależność tych jednostek od organów administracji rządowej. System finansowania szpitali (w tym szpitali powiatowych) nie zabezpiecza realnych kosztów ich funkcjonowania. Wprowadzone przez ustawodawcę podwyżki wynagrodzenia dla pracowników ochrony zdrowia nie zostały w sposób właściwy powiązane z adekwatnym zwiększeniem finansowania tych szpitali. Prowadzi to do pogłębienia zadłużenia szpitali, także szpitali powiatowych, zaś globalne zadłużenie w tym zakresie oceniane jest na około 20 mld zł. Sytuacja ta uniemożliwia realizację na właściwym poziomie konstytucyjnych gwarancji równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych.

DWW: Dziękuję za rozmowę. ●

rozmawiał
Wojciech
Dąbrowska
Redaktor

Finansowo- sprawozdawcze oczekiwania powiatów

ZMIANY SYSTEMU DOCHODÓW

Obowiązujący ciągle system dochodów jednostek samorządu terytorialnego ma już 20 lat. Sam upływ tak długiego czasu powinien stanowić przesłankę do kompleksowej analizy adekwatności systemu do współczesnych wyzwań. Tym bardziej jest to uzasadnione w sytuacji, gdy w tym okresie nastąpiły zmiany podważające podstawowe założenia konstrukcyjne. Jednym z nich było uznanie podatku dochodowego od osób fizycznych za jedno z podstawowych źródeł dochodów własnych – a w przypadku powiatów za główne źródło. Sukcesywnie przeprowadzane od lat zmiany – wprowadzenie ulgi prorodzinnej, obniżenie stawki podatkowej z 18% na 17%, a wreszcie dwie fale zmian wprowadzanych w ramach Polskiego Ładu spowodowały, że w roku 2023 z tego właśnie źródła do podsektora samorządowego zamiast około 81 mld zł trafiło około 51 mld zł. Brakuje 30 mld zł, czyli 60% obecnych udziałów jednostek samorządu terytorialnego w PIT. Pomimo tak drastycznych zmian tworzenie założeń nowego systemu dochodów jest ze strony Ministerstwa Finansów jedynie deklarowane. Efektywnych działań brakuje, a sygnalizowane pomysły mają mało wspólnego z ideą samorządności. Oznacza to, że polski samorząd znalazł się obecnie na rozdrożu. W zależności od decyzji politycznych przyszłością samorządu może być zarówno przywrócenie jego samodzielności, albo też uzależnienie go od doraźnych transferów z budżetu centralnego, przyznawanych w oparciu o uzależnione od aktualnych potrzeb politycznych kryteria. Czas pokaże, która z przywołanych wersji się ziści.

STABILIZACJA BUDŻETÓW

System dochodów publicznych i system zadań publicznych są ze sobą ściśle powiązane – bez dochodów nie ma bowiem z czego sfinansować niezbędnych zadań publicznych. Ta oczywista prawda pociąga za sobą ważne konsekwencje. Parlament w ramach wyznawanej przez siebie polityki może oczywiście

zmniejszać obciążenia podatkowe obywateli – uznając, że więcej pieniędzy ma pozostać w ich portfelach – ale jednocześnie musi zrobić jedną z dwóch rzeczy: znaleźć nowe źródła dochodów lub ograniczyć zakres gwarantowanych zadań publicznych. Niestety przy okazji reform podatkowych określanych odpowiednio jako Polski Ład i Program Obniżki Podatków (Polski Ład 2.0), nie miało to miejsca. Efekty były łatwe do przewidzenia. W roku 2023 bardzo wiele jednostek samorządu terytorialnego, w tym powiatów, musiało uchwalić budżety deficytowe w części bieżącej – innymi słowy nie były w stanie pokryć wydatków bieżących dochodami bieżącymi – i to pomimo zaniżenia przewidywanych wydatków publicznych.

Cieszy, że problem zasygnalizowany w stanowisku został przez rząd zauważony i wzorem lat ubiegłych zostały przewidziane dodatkowe środki dla podsektora samorządowego sektora finansów publicznych. Poziom środków trafiających do powiatów – około 1,7 mld zł – jest oczywiście zbyt niski względem potrzeb (co najmniej 2,4 mld zł), ale pozwoli dotrzeć do końca roku budżetowego. Związek Powiatów Polskich znowu okazał się skuteczny w zabieganiu o interes powiatów.

WALORYZACJA OPŁAT

Choć ekonomiści od dawna dowodzą, że nie ma darmowych obiadów, to my – jako członkowie społeczeństwa – ludzimy się, że w sferze publicznej jest inaczej. W efekcie przyklaskujemy utrzymywaniu przez lata absurdalnie niskich opłat za poszczególne działania administracji publicznej. Wyczuwając nastroje społeczne kolejne rządy utrzymują niezmienny poziom opłat za poszczególne czynności urzędowe – zwłaszcza wówczas, gdy czynności te są wykonywane nie przez administrację rządową a samorządową, bo wówczas rząd nie korzysta bezpośrednio na budzących opór społeczny decyzjach. Polityk zwycięża nad mężem stanu – bardziej liczą się doraźne kalkulacje polityczne, niż troska o długofalowe funkcjonowanie państwa.

Wzrost kosztów świadczenia poszczególnych usług administracyjnych przy niezmięniętej wysokości opłat – a tym samym stałym poziomie dochodów – powoduje, że albo pogarsza się jakość obsługi, albo środki, które mogłyby być przeznaczone na inne zadania należy przeznaczyć na działalność czysto administracyjną. Warto abyśmy rozumieli to jako społeczeństwo, bo bez tego trudno oczekiwać, że jakkolwiek rząd będzie skory do poniesienia opłat.

OBOWIĄZKI SPRAWOZDAWCZE

Rozwój technik informatycznych sprawia, że zmienia się funkcjonowanie bardzo wielu obszarów. Z punktu widzenia obywatela najlepiej widać to po sektorze bankowości (e-bankowość) i handlu (portale zakupowe i sklepy internetowe) – przy czym zachodzące zmiany polegały nie tylko na skomputeryzowaniu dotychczasowych czynności, ale też na powstaniu nowych narzędzi, adekwatnych do nowych możliwości.

Szeroko rozumiana statystyka publiczna pozostaje w tyle. W dawnych czasach, gdy funkcjonowanie administracji publicznej było w całości oparte na papierze, jedyną skuteczną metodą zebrania danych statystycznych były ankiety konieczne do ręcznego wypełniania. Obecnie postęp polega w wielu przypadkach na tym, że wypełnienie ankiet jest możliwe elektronicznie – ale nadal jest to wypełnienie ankiet.

W erze gospodarki cyfrowej musimy się zastanowić jak w sektorze publicznym skutecznie gromadzić dane już teraz znajdujące się w elektronicznych bazach danych (i nie tylko). Bez tego w gospodarce wiedzy administracja zostanie wyprzedzona przez podmioty komercyjne. Dobrym tego przykładem są dostępne z serwerów poza Unią Europejską wyszukiwanie właściciela danej nieruchomości w sytuacji, gdy polska administracja centralna toczy między sobą jałowy spór czy jest to dopuszczalne, czy nie.

Nowe czasy przynoszą nowe możliwości. Musimy nauczyć się z nich korzystać, tak aby zagwarantować rozwój przy zmniejszeniu obciążeń administracyjnych. ●

komentarz
**Grzegorz
Kubalski**

Zastępca Dyrektora
Biura ZPP

Powiaty oczekują nowego systemu dochodów własnych

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich oczekuje ze strony rządu pilnego przedstawienia projektu zmian systemu dochodów jednostek samorządu terytorialnego. Samorządowcy podpowiadają, jakie elementy powinien uwzględniać nowy system.

Dokonane na przestrzeni lat 2019–2022 głębokie zmiany w konstrukcji podatku dochodowego od osób fizycznych sprawiły, że nieaktualne stały się założenia – i tak niedoskonałego – systemu dochodów powiatów stworzonego na początku bieżącego wieku – wskazują starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu z całej Polski w stanowisku przyjętym podczas obrad w Karpaczu.

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich wskazuje na konieczność pilnego stworzenia nowego systemu. Samorządowcy oczekują, by w zakresie adekwatnie podniesionego odsetka udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, zapewniał on udział nie tylko w podatku płaconym wg skali podatkowej, lecz również podatku ryczałtowym.

Kolejna wskazówka dla rządu dotyczy znaczącego podniesienia udziału powiatów w podatku dochodowym od osób prawnych.

- Jest zupełnie niezrozumiałe, dlaczego poziom zarządzania publicznego odpowiedzialny zarówno za przygotowanie młodych kadr poprzez system szkolnictwa zawodowego, jak również za interwencję na rynku pracy ma jedynie symboliczny udział w podatku dochodowym – podnoszą starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu.

Samorządowcy oczekują też, że powiatom zostanie zapewniona część wpływów z podatku od nieruchomości ustalonego dzięki odnawianiu ewidencji gruntów.

Na tym jednak nie koniec. Nowy system dochodów własnych powiatów powinien przewidywać przejęcie przez nie na własność tego mienia Skarbu Państwa, którym dotychczas zarządzały. Samorządowcy chcą też zracjonalizować konstrukcję opłaty skarbowej gwarantując jej wpływ do organu, który realizuje daną czynność urzędową. Obecnie opłata skarbową od powiatowych usług administracyjnych wpływa do miasta powiatowego.

Starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu chcą, by nowy system dochodów własnych przywrócił przyjętą przy tworzeniu powiatów i obowiązującą do 2015 roku zasadę, że w powiatach część oświatowa subwencji ogólnej musi pokrywać co najmniej koszty bieżące funkcjonowania oświaty.

Ostatni z postulatów autorów stanowiska dotyczy zapewnienia uczciwego pokrycia kosztów realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. ●

Powiaty apelują o minimum 2,4 mld zł na stabilizację budżetów

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich w jednym ze stanowisk wyraziło oczekiwanie, że w poczuciu odpowiedzialności za sprawne funkcjonowanie państwa co najmniej 2,4 mld zł powinno być zabezpieczone w budżecie państwa i przekazane powiatom nie później niż w III kwartale br.

Mimo kluczowej roli w systemie administracyjnym państwa powiaty nie zostały odpowiednio wyposażone w dochody własne. W praktyce kluczowym źródłem dochodów jest udział w podatku dochodowym od osób fizycznych. Ma to tym większe znaczenie, że jakiegokolwiek zmiany systemowe w tym podatku mają nieproporcjonalnie duży wpływ na stan finansów powiatów.

ZMIANY PODATKOWE POGARSZAJĄ SYTUACJĘ POWIATÓW

Dzieje się tak za sprawą zmian podatkowych wprowadzanych sukcesywnie od roku 2019. Choć zmiany odczuły wszystkie kategorie jednostek samorządu lokalnego, to w powiatach braki finansowe są szczególnie dotkliwe.

DEFICYT OPERACYJNY POWIATÓW

Efekt? W 2023 roku powiaty po raz pierwszy musiały się wykazać deficytem operacyjnym – niemożliwością pokrycia wydatków bieżących z dochodów bieżących. Sumaryczny deficyt operacyjny powiatów wyznaczony w oparciu o dane z wieloletnich prognoz finansowych wynosi prawie 900 mln zł.

ZANIŻANIE PLANOWANYCH WYDATKÓW BIEŻĄCYCH

- W rzeczywistości skala braków w budżetach jest jeszcze większa, gdyż ze względu na konieczność wykazania się zdolnością do spłaty deficytu operacyjnego w latach kolejnych wiele powiatów musiało zaniżyć planowane wydatki bieżące – alarmują starostowie w stanowisku w sprawie środków niezbędnych do stabilizacji budżetów powiatów w roku 2023 r.

Szacuje się, że w przypadku wydatków na wynagrodzenia (w tym przede wszystkim wynagrodzenia nauczycieli) zaniżenie wynosi około 700 mln zł, a w przypadku wydatków bieżących innych niż wynagrodzenia – nie mniej niż 800 mln zł.

Przedstawione kwoty nie obejmują potrzeb miast na prawach powiatu, w przypadku których trudno jest analitycznie rozdzielić wydatki bieżące związane z zadaniami powiatowymi i gminnymi. ●

Oplaty administracyjne wymagają systemowej waloryzacji

Urealnienie wysokości wszystkich opłat administracyjnych pobieranych przez powiaty i wprowadzenia na przyszłość automatycznych mechanizmów waloryzacyjnych – tego w jednym ze stanowisk przyjętych podczas obrad w Karpaczu domaga się Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich.

Może to nastąpić przez określenie wysokości opłaty nie w kwocie nominalnej, ale jako odsetek określonej bazy.

Oplaty administracyjne pełnią w systemie finansów publicznych ważną rolę. Z jednej strony gwarantują sprawiedliwe rozłożenie ciężarów publicznych, obciążając kosztami realizacji konkretnej czynności urzędowej osobę bezpośrednio tą czynnością zainteresowaną, a nie ogół społeczeństwa; z drugiej strony zapewniają dodatkowe dochody publiczne.

Niestety w warunkach polskich standardem jest ustalenie wysokości opłaty w kwocie nominalnej, która potem nie jest w żaden sposób waloryzowana.

- Dobrym przykładem mogą tutaj służyć opłaty za czynności w ramach wydziałów komunikacji. Opłata za wydanie prawa jazdy wynosi 100 zł i została ustalona w tej wysokości w roku 2013, za wydanie dowodu rejestracyjnego wynosi 54 zł – ustalona w roku 2004, zaś za wydanie kompletu tablic rejestracyjnych samochodowych wynosi 80 zł – ustalona w roku 2000 – podnieśli w stanowisku uczestnicy Zgromadzenia Ogólnego ZPP.

Aby zilustrować, ile się w tym czasie zmieniło, wystarczy podać jeden przykład – minimalne wynagrodzenie za pracę w roku 2000 wynosiło 700 zł – prawie pięć razy mniej niż dzisiaj. Mimo wielokrotnego wzrostu kosztów pracy, w tym pracy w administracji, wysokość opłaty pozostaje na tym samym poziomie.

- **Systematyczny spadek wartości ekonomicznej różnorodnych opłat pobieranych przez powiaty stanowi zagrożenie dla świadczonych przez nie usług administracyjnych. W odróżnieniu od gmin powiaty nie dysponują szerokim wachlarzem środków własnych, z których mogą finansować funkcjonowanie administracji** – zaznaczyli starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu z całej Polski. ●

Nieracjonalne obowiązki sprawozdawcze powiatu

Mimo tysięcy raportowanych przez samorzządy danych, prawodawca co roku rozszerza obowiązek sprawozdawczy, często powodując że te same lub bardzo podobne dane przekazywane są wielokrotnie różnymi kanałami – zaznaczyli starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu w jednym ze stanowisk Zgromadzenia Ogólnego ZPP.

Jak dodają, absorbuje to pracowników samorządowych, którzy w tym czasie mogliby wykonywać inne obowiązki.

Nie sposób wymienić wszystkich sprawozdań, jakie jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne są zobowiązane w ciągu roku przygotować i przesłać do różnych organów i instytucji.

OD BUDŻETU DO OCHRONY ŚRODOWISKA

Obowiązek sprawozdawczy nałożony na powiaty rozciąga się na wiele dziedzin – od podstawowych dotyczących kwestii budżetowych przez kwestie budownictwa, kultury, gospodarki leśnej, pieczy zastępczej po ochronę zdrowia, ochronę środowiska i wiele innych.

NOWE OBOWIĄZKI SPRAWOZDAWCZE

Tylko w ubiegłym roku na samorzządy został nałożony obowiązek sporządzania sprawozdań z realizacji programów ochrony powietrza, a w tym roku sprawozdań w zakresie gospodarki nieczystościami ciekłymi.

Tymczasem wiele z danych, które raportowane są przez powiaty w ramach statystyki publicznej, Główny Urząd Statystyczny mógłby pozyskiwać bezpośrednio z baz danych zasilanych przez samorzządy, bez konieczności wypełniania odrębnych formularzy statystycznych. Dotyczy to np. Banku danych o lasach czy Rejestru Wniosków, Decyzji i Zgłoszeń w sprawach budowlanych.

APEL Z ROZWIĄZANIEM PROBLEMU

Nic więc dziwnego, że ZPP apeluje o racjonalizację obowiązków sprawozdawczych powiatów. Podaje też na to gotową receptę. Wystarczy bowiem:

- uproszczenie i ograniczenie ilości sprawozdań,
- ujednoczenie sprawozdawczości samorządu i podległych mu jednostek organizacyjnych,
- weryfikacja sprawozdań statystycznych i resortowych pod kątem powtarzalności danych,
- stworzenie narzędzia teleinformatycznego, za pomocą którego Główny Urząd Statystyczny mógłby sam generować dane, które znajdują się w zasobach administracji publicznej. ●

Co słychać w ochronie zdrowia?

W obszarze ochrony zdrowia niewątpliwie najważniejszym obecnie tematem jest kwestia ustabilizowania sytuacji samorządowych podmiotów leczniczych, w szczególności szpitali. Tutaj konieczne jest działanie dwutorowe.

Po pierwsze należy rozwiązać problem systemowego niedofinansowania niektórych zakresów świadczeń, a które są udzielane w niemal każdym szpitalu powiatowym czy miejskim. Konieczne jest także wprowadzenie stałego mechanizmu wzrostu wyceny świadczeń opartego o wzrost kosztów w sektorze ochrony zdrowia.

Po drugie nie da się uciec od tematu organizacji ochrony zdrowia. Jeżeli jednostkom samorządu terytorialnego przypisano zadanie prowadzenia podmiotów leczniczych to powinna być dookreślona ich rola w systemie, tak aby najefektywniej wykorzystać już posiadane zasoby z korzyścią dla pacjentów. Tak narodziła się koncepcja lokalnych centrów zdrowia.

Poza kwestiami fundamentalnymi takimi jak finanse i organizacja systemu ochrony zdrowia, cały czas nie są rozwiązywane, wydawałoby się drobne, sprawy jak organizacja dyżurów aptecznych czy zasad stwierdzania zgonu. Co prawda po stronie rządowej pojawiły się w tym zakresie pewne propozycje rozwiązań. Pomimo, że nie idealne to już w zeszłym roku zostały zaakceptowane przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego. Aby weszły w życie muszą być skierowane do prac parlamentarnych. Biorąc pod uwagę kalendarz posiedzeń Sejmu, wydaje się coraz mniej prawdopodobne, aby jeszcze w tej kadencji Sejmu stosowne przepisy zostały przyjęte. Z tego względu Zgromadzenie Ogólne przyjęło stanowiska mające na celu zdopingowanie rządzących do tego, aby również te dwa problemy, po wielu latach, wreszcie rozwiązać. ●

komentarz

**Bernadeta
Skóbel**

Kierownik Działu
Monitoringu Prawnego
i Ekspertyz Biura ZPP

Wysokość cen świadczeń zdrowotnych musi uwzględniać koszty ich udzielania

Prezes Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji powinien przygotowywać rekomendacje dotyczące wzrostu wycen świadczeń w związku ze wzrostem kosztów udzielania świadczeń oraz wynikających z konieczności zabezpieczenia środków na wzrost wynagrodzeń w sektorze ochrony zdrowia – stwierdziło w swoim stanowisku Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich.

Postulowane zmiany wymagają nowelizacji ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Przypomnijmy, już 16 maja 2023 r. organizacje branżowe i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego wystąpiły z apelem w sprawie wprowadzenia w tej ustawie mechanizmu dostosowania wysokości cen świadczeń do rosnących kosztów ich udzielania, wynikających z czynników makroekonomicznych.

LICZNE OBOWIĄZKI W OBLICZU BRAKU GWARANCJI DLA ŚWIADCZENIODAWCÓW

Obecnie ustawodawca nie daje świadczeniodawcom żadnej gwarancji, że za wzrostem kosztów udzielania świadczeń opieki zdrowotnej pójdzie zwiększenie środków na pokrycie tego wzrostu. Z drugiej strony ten sam ustawodawca nakłada na świadczeniodawców obowiązki, które mają bezpośredni wpływ na wzrost kosztów udzielania świadczeń opieki zdrowotnej. Do regulacji tych można zaliczyć w szczególności:

1. ustawę z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych,
2. ustawę z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę,
3. art. 439 Prawa zamówień publicznych, nakładający na zamawiających obowiązek uwzględnienia w umowach na roboty budowlane, dostawy lub usługi, zawartych na okres dłuższy niż 6 miesięcy, postanowień dotyczących zasad wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia należnego wykonawcy

w przypadku zmiany ceny materiałów lub kosztów związanych z realizacją zamówienia,

4. ustawę z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych,
5. ustawy podatkowe.

DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZA JAK GOSPODARCZA

Prowadzenie działalności leczniczej stanowi prowadzenie działalności gospodarczej. Nawet w przypadku samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, które nie są przedsiębiorcami, ustawodawca przesądził, że powinny one działać w oparciu o zasadę samofinansowania. Zatem ten sam ustawodawca powinien gwarantować istnienie mechanizmu dostosowującego wysokość przychodów do rosnących kosztów.

AKTUALIZACJA WZROSTU WYCENY ŚWIADCZEŃ CO ROKU

Zgromadzenie Ogólne ZPP chce, aby Prezes Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji realizował nowy obowiązek co roku, w terminach wprost wskazanych w ustawie.

– **Liczymy, że inicjatywa legislacyjna przygotowana w tej sprawie przez Związek Powiatów Polskich wspólnie z partnerami samorządowymi, podmiotami zrzeszającymi świadczeniodawców oraz menadżerów ochrony zdrowia spotka się z pozytywnym przyjęciem wszystkich sił politycznych** – podsumowują swoje stanowisko samorządowcy. ●

Lokalne centra zdrowia w miejsce małych i średnich szpitali

Koniec z przerzucaniem pacjenta między różnymi stopniami systemu – Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich proponuje w swoim stanowisku wprowadzenie głębokich zmian systemowych. Chodzi o wykorzystanie potencjału małych i średnich szpitali poprzez przekształcenie tych podmiotów lub ich konsorcjów w lokalne centra zdrowia. Zmiany mają przystosować system ochrony zdrowia do potrzeb społecznych.

Zdaniem starostów i prezydentów miast na prawach powiatu z całej Polski, dzisiejszy system ochrony zdrowia nie przystaje do potrzeb społecznych. Dotyczy to również funkcjonowania tego systemu na poziomie powiatowym.

NIEWYKORZYSTANY POTENCJAŁ

Z jednej bowiem strony istnieje sieć podmiotów szpitalnych udzielających świadczeń na poziomie podstawowym (głównie szpitale I i II stopnia), z drugiej jednak potencjał tych podmiotów nie jest szeroko wykorzystywany w obszarach wykraczających poza lecznictwo szpitalne.

KONSEKWENCJE OBECNEGO SYSTEMU DLA PACJENTA

Skutki tego stanu rzeczy ponosi przede wszystkim pacjent, który często jest przerzucany pomiędzy poszczególnymi stopniami systemu.

RECEPTA NA LEPSZY SYSTEM

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich apeluje o wprowadzenie głębokich zmian systemowych, które umożliwią wykorzystanie potencjału małych i średnich szpitali poprzez przekształcenie tych podmiotów lub ich konsorcjów w lokalne centra zdrowia.

ZADANIA LOKALNYCH CENTRÓW ZDROWIA

Zakres działania lokalnych centrów zdrowia obejmowałby:

- profilaktykę i promocję zdrowia w społeczności lokalnej (obszar działania lokalnego centrum zdrowia, konsorcjum lokalnych centrów zdrowia),

- podstawowe oddziały szpitalne (oddział wewnętrzny, chirurgia ogólna planowa, oddział pediatryczny, ginekologia i położnictwo – przy liczbie porodów nie mniejszej niż ustalony przez Ministra Zdrowia wskaźnik jakościowy),
- opiekę długoterminową w tym świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze w warunkach domowych,
- współpracę z POZ i części AOS (poprzez powiązanie POZ i AOS z lokalnym centrum zdrowia na podstawie umowy cywilnoprawnej lub prowadzenie działalności bezpośrednio przez lokalne centrum zdrowia),
- opiekę psychologiczną i psychiatryczną środowiskową,
- koordynację leczenia pacjentów w innych ośrodkach (opiekun pacjenta przy współpracy z POZ),
- koordynację współpracy z innymi podmiotami na obszarze działania lokalnego centrum zdrowia w zakresie jego działania (domy pomocy społecznej, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, ośrodki interwencji kryzysowej, centra usług społecznych, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, placówki wsparcia dziennego, jednostki systemu pieczy zastępczej, państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni).

Jak podnoszą samorządowcy w swoim stanowisku, miałyby to odbywać się przy jednoczesnej możliwości kontraktowania innych świadczeń na dotychczasowych zasadach. ●

Od 4 lat brakuje nowych przepisów o stwierdzaniu zgonu

Już w 2019 roku Ministerstwo Zdrowia deklarowało, że rząd przyjmie projekt ustawy określającej zasady stwierdzania zgonów. Jednak przez ponad cztery lata obietnica nie została spełniona. Co ważne, projekt został uzgodniony w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w sierpniu 2022 roku, a po ponad 9 miesiącach wciąż nie został przyjęty przez Radę Ministrów. Rodzi to obawę, że z uwagi na zasadę dyskontynuacji ustawa nie zostanie przyjęta przez Sejm w obecnej kadencji.

Szczególnie paląca i wrażliwa społecznie jest kwestia stwierdzania zgonu osoby zmarłej. Odbyna się to na podstawie przepisów pochodzących z lat 50. ubiegłego wieku, które w żaden sposób nie przystają do obecnego systemu ochrony zdrowia – wskazuje Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich w stanowisku przyjętym podczas obrad w Karpaczu.

ROZPORZĄDZENIE Z PRL NIEADEKWATNE DO RZECZYWISTOŚCI

Chodzi o rozporządzenie, w którym używane są takie pojęcia jak: „pielęgniarka zatrudniona w wiejskim pielęgniarskim punkcie zdrowia”, „organ prezydium powiatowej rady narodowej”, „organ Milicji Obywatelskiej”, „biuro gromadzkiej rady narodowej”.

RIO KWESTIONUJĄ FINANSOWANIE KORONERA

Samo rozporządzenie w części dot. wynagrodzenia osób stwierdzających zgon odwołuje się do nieobowiązującego od kilkadziesiąt lat

rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 1958 r. w sprawie uposażenia lekarzy, lekarzy dentyistów oraz innych pracowników z wyższym wykształceniem zatrudnionych w zakładach społecznych służby zdrowia. Oznacza to, że przepisy są praktycznie niemożliwe do zastosowania, co potwierdzają rozstrzygnięcia Regionalnych Izb Obrachunkowych kwestionujące możliwość finansowania przez powiaty usług lekarza stwierdzającego zgon (tzw. koronera).

WSTRZYMANE PRACE LEGISLACYJNE

W 2019 roku na skutek petycji wniesionej przez Związek Powiatów Polskich sejmowa Komisja ds. Petycji zwróciła się do premiera o przyspieszenie prac legislacyjnych, dotyczących zasad stwierdzania zgonów. W odpowiedzi przekazanej przez Ministra Zdrowia na dezyderat Komisji wskazano, że planowany termin przyjęcia przez rząd projektu ustawy w tej sprawie został określony na II kwartał 2019 roku. Od tego czasu minęły cztery lata, a problem nadal nie jest rozwiązany. ●

Bez przyspieszenia legislacji trudny dostęp do aptek

Prace legislacyjne dotyczące zasad zapewnienia ludności dostępu do aptek w porze nocnej oraz w dni wolne od pracy powinny być przyspieszone – stwierdziło w jednym z dwudziestu jeden stanowisk Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich.

Zdaniem samorządowców, obecnie obowiązujące przepisy są nieracjonalne i nie zapewniają mieszkańcom realnego dostępu do usług aptek ogólnodostępnych w porze nocnej i w dni wolne od pracy. Co więcej, są źródłem konfliktu pomiędzy powiatami a izbami aptekarskimi.

- Rodzi to obawę, że ustawa w obecnej kadencji nie zostanie przyjęta, a doniosły społecznie problem znów nie będzie rozwiązany – alarmują starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu z całej Polski. ●

Problem jest znany od kilkunastu lat. Prace nad nowelizacją ustawy o zmianie ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych oraz niektórych innych ustaw, która obejmuje swoim zakresem również zmianę art. 94 Prawa farmaceutycznego, toczą się od blisko dwóch lat. Z informacji zamieszczonej na stronie Sejmu RP wynika, że w tej kadencji będą miały miejsce jeszcze tylko cztery posiedzenia Sejmu.

Sytuacja w oświacie. Stoimy nad przepaścią

Oniezbędne zmiany w systemie oświaty środowisko samorządowe postuluje od lat. Związek Powiatów Polskich w podejmowanych stanowiskach zwraca nieustannie uwagę na konieczność wdrożenia środków zaradczych, które uchronią polską oświatę przed zapaścią. Można powiedzieć że stoimy już nad przepaścią.

Drastyczny wzrost „luki oświatowej” najbardziej widoczny w samorządach powiatowych; nieadekwatny do realiów system dochodów JST czy współczesne wyzwania cywilizacyjne mające ogromny wpływ na kondycję psychiczną młodych ludzi są najlepszym dowodem, że przepisy oświatowe, w tym dotyczące finansowania oświaty nie funkcjonują adekwatnie do potrzeb.

Niezbędnym jest, aby w kolejnej kadencji parlamentu ale także przy konstruowaniu budżetu państwa na 2024 r. priorytetowo potraktować sprawę oświaty. Wysokość części oświatowej subwencji ogólnej musi zostać powiązana z wysokością PKB, aby dawać stabilne źródło finansowania. Algorytm podziału subwencji należy zmienić na algorytm jej naliczania, aby w rzeczywistości zagwarantować pełne po-

krycie wydatków oświatowych. Dotowanie szkół niesamorządowych należy przemodelować, tak aby samorzady nie musiały kredytować ich działalności, nie mając pewności czy środki z rezerwy oświatowej na wzrost zadań szkolnych i pozaszkolnych pokryją poniesione wydatki.

Nauczyciele powinni doczekać się nowoczesnej pragmatyki, która pozwoli na wzrost zainteresowania pracą w tym zawodzie, zagwarantuje prestiż i rozwój, ale także wynagrodzenia na właściwym poziomie.

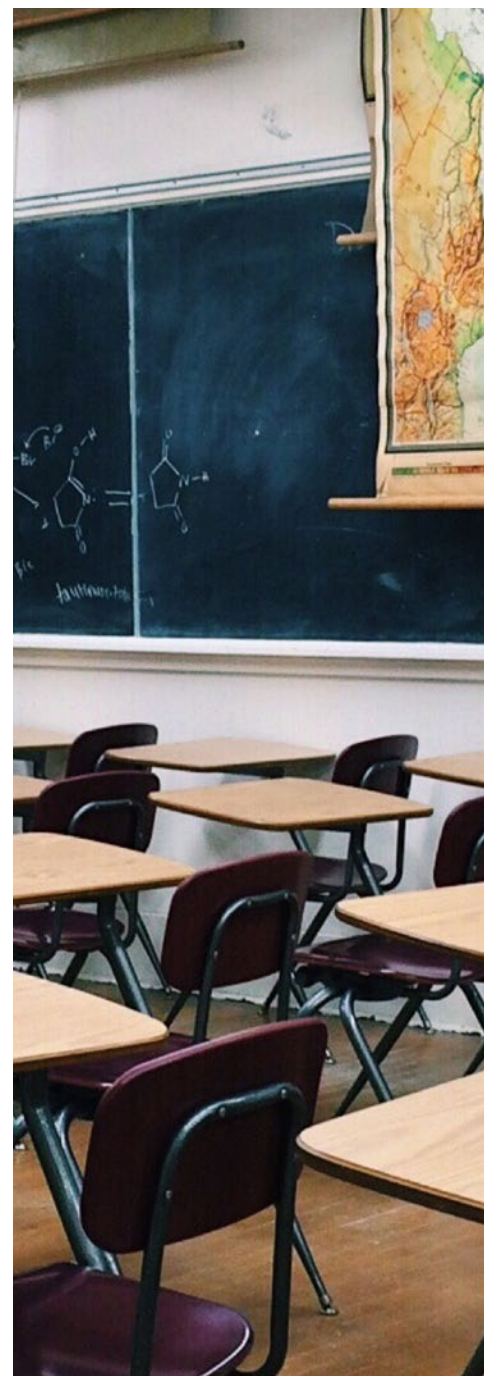
Państwo nie powinno także oszczędzać na pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieci i młodzieży oraz stworzyć przestrzeń prawną do sprawnego udzielania międzysektorowego wsparcia w tym zakresie.

Kluczowym jest aby wszelkie zmiany oświatowe wdrażać po uprzednich konsultacjach z zainteresowanymi środowiskami i nie forsować rozwiązań, których jednostki samorządu terytorialnego nie będą w stanie sfinansować z posiadanych dochodów. ●

komentarz
**Katarzyna
Liszka-Michałka**

Ekspert w Dziale
Monitoringu Prawnego
i Ekspertyz Biura ZPP

Ku skuteczniejszej pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich oczekuje stworzenia przez administrację rządową warunków umożliwiających efektywne i skuteczne udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży szkolnej zmagającym się z problemami psychologicznymi. Powód? Coraz więcej młodych ludzi zмага się obecnie z problemami psychologicznymi.

Narastające problemy psychologiczne wśród dzieci i młodzieży wynikają z wielu czynników. W praktyce jest to związane m.in. z liczbą bodźców docierających do młodych w coraz szybciej pędzącym świecie, zaburzeniem relacji rodzinnych i rówieśniczych, a w ostatnim czasie także konsekwencjami pandemii COVID-19, zwłaszcza izolacją społeczną.

ZADANIA SZKÓŁ I PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYCH

Zapewnienie opieki i wsparcia adekwatnego do zgłaszanych i zaobserwowanych potrzeb jest dla szkół i poradni psychologiczno-pedagogicznych prawdziwym wyzwaniem.

Dla sprawnego realizowania takich działań potrzebna jest:

- wykwalifikowana kadra nauczycieli specjalistów,
- system finansowania dający gwarancję udzielania pomocy na odpowiednim dla uczniów i oczekiwanym przez ich rodziców poziomie,
- zaplecze prawne umożliwiające skoordynowanie opieki psychologiczno-pedagogicznej na różnych poziomach poczynając od pomocy społecznej przez oświatę i system ochrony zdrowia.

OCZEKIWANIA KONTRA RZECZYWISTOŚĆ

Tymczasem wspomniane postulaty zderzają się z realiami. Mimo, że na skutek wdrażanych od roku 2022 standardów zatrudnienia nauczycieli specjalistów w szkołach ogólnodostępnych wskaźnik liczby tych nauczycieli wzrósł, to wiele organów prowadzących zмага się z trudnościami w pozyskaniu specjalistów do pracy w szkołach.

ZBYT MAŁA LICZBA SPECJALISTÓW

Z jednej strony powodem tego stanu jest zbyt mała liczba specjalistów ogółem, a z drugiej brak chęci do podjęcia pracy w szkole.

Czynnikiem demotywującym jest w tym przypadku m.in. aspekt finansowy, bo wynagrodzenie np. psychologa zatrudnionego w systemie ochrony zdrowia jest zdecydowanie wyższe niż w oświacie.

NIEDOSZACOWANIE SUBWENCJI OŚWIATY I UTRUDNIENIA ORGANIZACYJNE

To jednak nie wszystko. Problem pogłębia bowiem niedoszacowanie subwencji oświatowej. Dodatkowo utrudnienia organizacyjne, takie jak „zbiurokratyzowanie” pracy szkoły i nauczycieli, czy brak przepisów prawa określających zasady współpracy podmiotów z różnych sektorów negatywnie wpływają na jakość i tempo udzielanego wsparcia. To ważne, bo – jak wiadomo – czas w przypadku udzielania dzieciom i młodzieży wsparcia psychologiczno-pedagogicznego ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia oczekiwanych efektów. ●

Część oświatowa subwencji ogólnej nieproporcjonalna do wydatków

Choć wysokość części oświatowej subwencji ogólnej rośnie z roku na rok, nadal nie jest to wzrost proporcjonalny do dynamicznie rosnących wydatków na oświatę. Prowadzi to do narastania luki oświatowej, na którą od 2015 roku nakłada się drastyczne uszczuplenie dochodów własnych powiatów w wyniku zmian podatkowych. Efekt? Ograniczenie możliwości realizowania przez powiaty innych zadań publicznych.

- **Luka oświatowa w miastach na prawach powiatu wyniosła ponad 14 mld zł, wzrastając w okresie sześciu lat blisko 2-krotnie. Luka oświatowa w powiatach ziemskich w roku 2022 wyniosła ok. 2 mld zł** – czytamy w jednym ze stanowisk Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich.

OŚWIATA KIEDYŚ I DZIŚ

Wprawdzie na tle luki oświatowej w innych kategoriach jednostek samorządu terytorialnego nie jest to może kwota imponująca, ale trzeba podkreślić, że do 2015 roku powiaty były w stanie zbilansować bieżące wydatki oświatowe z otrzymywanej części oświatowej subwencji ogólnej. Była to świadoma decyzja prawodawcy oparta na obserwacji, że powiaty – w odróżnieniu od gmin – nie mają żadnego efektywnego źródła dochodów własnych, z którego mogłyby pokrywać lukę oświatową.

Obecnie (po 2015 roku) – w warunkach drastycznego uszczuplenia dochodów własnych powiatów spowodowanych zmianami podatkowymi – rząd oczekuje kierowania coraz większych środków własnych na potrzeby oświaty. Ustawowa gwarancja przekazywania samorządom odpowiednich w stosunku do wydatków oświatowych, środków finansowych stała się czysto teoretyczna.

MNIEJSZE NAKŁADY RZĄDU NA OŚWIATĘ

Trudno się temu dziwić, skoro zakładana wysokość części oświatowej subwencji ogólnej w wydatkach budżetu państwa na 2023 r. będzie wynosiła ok. 9%. Co ciekawe, blisko 10 lat wcześniej było to ponad 12%.

Niepokój budzi również to, że udział wydatków z budżetu państwa na oświatę od 10 lat utrzymuje się na poziomie poniżej 4% PKB.

ZPP APELUJE I PODPOWIADA ROZWIĄZANIA

Związek oczekuje podjęcia odpowiednich kroków legislacyjnych, które poprawią obecny stan. Proponuje m.in. urealnienie finansowania zadań oświatowych i zagwarantowanie stabilności środków w budżecie państwa na część oświatową subwencji ogólnej poprzez powiązanie jej kwoty z wysokością PKB na dany rok. Kolejne propozycje dotyczą przejścia z algorytmu podziału części oświatowej subwencji ogólnej na algorytm jej naliczania, dzięki czemu wagi algorytmu podziału części oświatowej subwencji ogólnej zostaną zrewidowane i dostosowane do faktycznie podnoszonych kosztów. Ma to tym większe znaczenie, że większość wag od lat nie uległa podwyższeniu, mimo corocznie zgłaszanych uwag w tym zakresie.

Na tym jednak nie koniec. ZPP proponuje zmianę zasad dotowania jednostek oświatowych niesamorządowych, które aktualnie jako jedyne z niekorzyścią dla oświaty publicznej, mają gwarancję stabilnego finansowania w pełni ponoszonych kosztów na faktyczną liczbę uczniów w trakcie roku. Ostatni z postulatów dotyczy zapewnienia samorządom powiatowym dochodów w wysokości umożliwiającej realizację inwestycji oświatowych. ●

Blżej społecznych potrzeb mieszkańców wspólnot samorządowych

Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej gwarantująca optymalne zaspokojenie potrzeb lokalnego społeczeństwa stanowi jedno z największych wyzwań przed jakimi stają powiaty. Spośród różnych zadań, jakie na rzecz społeczności lokalnej realizują, w tym roku na szczególną uwagę zasługują dwa obszary: szeroko rozumiana pomoc osobom z niepełnosprawnościami, a także zabezpieczenie potrzeb dzieci, które z różnych powodów nie mogą przebywać w swoich rodzinach biologicznych.

Najlepszym środowiskiem dla dzieci, którym rodzice nie są w stanie zapewnić właściwych warunków opieki, jest taka forma pieczy zastępczej, która najbardziej przypomina warunki panujące w rodzinach naturalnych. W pełni zauważają to powiaty, w konsekwencji dążąc do rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, tym samym wygaszając placówki pieczy instytucjonalnej. Niestety na drodze do deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej, stają ograniczone fundusze. Niemożność zaspokojenia przez samorzady powiatowe wszystkich

oczekiwań finansowych osób będących zawodowymi rodzicami zastępczymi powoduje ciągle trudności zarówno z pozyskiwaniem nowych chętnych, jak i coraz częstszą rezygnacją dotychczasowych rodzin z pełnienia tej ważnej społecznie roli. Bez systemowego zabezpieczenia odpowiednich środków finansowych na rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, uzyskanie pożądanego stanu deinstytucjonalizacji będzie praktycznie niemożliwe.

Równie istotnym zadaniem powiatów, realizowanym na rzecz społeczności lokalnej, jest troska o osoby z niepełnosprawnościami. W tym aspekcie warto wskazać trzy kwestie, które wymagają podjęcia pilnych działań. Związek Powiatów Polskich od lat apeluje w sprawie dysproporcji w wysokości dotacji na pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej umieszczonego na tzw. starych zasadach – ten problem z finansowaniem ma bezpośrednie przełożenie na niskie wynagrodzenia pracowników zatrudnionych w tych jednostkach. Problemy ze zbyt niską dotacją, a także zróżnicowaniem wysokości dotacji, dają się także zauważyć przy realizacji zadania dotyczącego orzekania o niepełnosprawności, które realizują powiaty. Posiadanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności daje osobom z niepełnosprawnościami możliwość korzystania z ulg i przywilejów, stąd też tak ważne jest ich sprawne wydawanie. Ostatnim, równie istotnym, wyzwaniem jest konieczność likwidacji barier architektonicznych w urzędach, placówkach edukacyjnych czy placówkach samorządowych jednostek organizacyjnych, która zapewni swobodny dostęp do tych instytucji obywatelom mającym problemy z poruszaniem się. ●

42

komentarz
**Patrycja
Grebla-Tarasek**
Ekspert w Dziale
Monitoringu Prawnego
i Ekspertyz Biura ZPP

Brak środków hamuje rozwój pieczy zastępczej

Przy tworzeniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dwanaście lat temu pominięto konieczność finansowego wzmocnienia powiatów w tym obszarze. Konsekwencje mnożyły się na przestrzeni lat, a w ostatnich latach objawiły się w pełni – alarmuje Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich, apelując do władz centralnych o pilne wsparcie finansowe.

Zgodnie z podziałem kompetencji w ramach administracji publicznej zadania związane z funkcjonowaniem pieczy zastępczej są zadaniami powiatów.

ŹRÓDŁO PROBLEMU...

W ślad za przypisaniem tych zadań powiatom nie poszło finansowe wzmocnienie w tym obszarze. Pominięte ono zostało jeszcze na etapie procedowania, dwanaście lat temu projektu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

... I JEGO SKUTKI

Co więcej, wobec pogarszającej się sytuacji finansowej powiatów problemem staje się nie tylko pozyskanie kandydatów na zawodowych rodziców zastępczych lub prowadzących rodzinne domy dziecka, ale też utrzymanie już istniejących zasobów w tym obszarze.

Brak możliwości zaspokojenia przez powiaty oczekiwań dotyczących wysokości wynagrodzenia, dodatkowych świadczeń czy gwarancji odpoczynku spowodowanego brakiem rodzin pomocowych, jest oczywistym źródłem frustracji wśród już funkcjonujących rodzin zastępczych – skłaniającym w coraz większej liczbie do rezygnacji z pełnienia roli rodziny zastępczej.

REGRES PIECZY ZASTĘPCZEJ

Prowadzi to do błędnego koła – powiaty nie dysponując odpowiednimi środkami nie są w stanie rozwijać rodzinnej pieczy zastępczej, co prowadzi do umieszczania dzieci w pieczy instytucjonalnej. Jest to nie tylko mniej korzystne dla wychowanków, ale jeszcze bardziej kosztowne – co jeszcze bardziej zmniejsza środki na rozwój rodzinnej pieczy zastępczej.

- W tej sytuacji oczekujemy pilnego wsparcia finansowego, które zwiększy możliwości powiatów w zakresie pozyskiwania kandydatów na rodziców zastępczych, przekształcenia rodzin zastępczych niezawodowych w zawodowe, utrzymania już istniejących rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka oraz stopniowej zmiany roli i funkcji istniejących placówek instytucjonalnych – czytamy w stanowisku Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich. ●

Potrzebne zmiany w finansowaniu systemu orzekania o niepełnosprawności

Wysokość dotacji przekazywanej przez poszczególnych wojewodów na funkcjonowanie powiatowych zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności powinna być urealniona – czytamy w jednym ze stanowisk przyjętych podczas obrad Zgromadzenia Ogólnego ZPP w Karpaczu.

W szczególności apelujemy o zlikwidowanie dużych, trudnych do racjonalnego uzasadnienia rozbieżności w wysokości dotacji w poszczególnych województwach za wydanie orzeczenia – podkreślają starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu z całej Polski.

NIERÓWNA SYTUACJA

Przykład: w 2022 roku dotacja na wydanie jednego orzeczenia w województwie zachodniopomorskim wyniosła 341,28 zł, podczas gdy w nieodległym województwie pomorskim opiewała zaledwie na kwotę 187,00 zł. Średnia dla kraju wyniosła 252,69 zł.

Wstępne dane za rok 2023 wskazują, że nastąpi dalsze pogłębienie wskazanego problemu i bezpodstawne zróżnicowanie sytuacji finansowej poszczególnych powiatów.

POWIATY MUSZĄ DOKŁADAĆ

Zgodnie z art. 6 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, wydatki związane z tworzeniem i działalnością zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności pokrywane są ze środków finansowych budżetu państwa.

Powiat może partycypować w tych kosztach, ale na zasadzie dobrowolności. Tymczasem obecna sytuacja, wymusza na powiatach faktyczne współfinansowanie wskazanego zadania, co jest zjawiskiem nie do zaakceptowania. ●

Potrzebny nowy mechanizm wyliczania dotacji na DPS

Konieczne jest podjęcie inicjatywy ustawodawczej, która skutecznie rozwiąże problem finansowania kosztów pobytu mieszkańców domów pomocy społecznej umieszczonych w nich na tzw. starych zasadach – podnosi w jednym ze swoich stanowisk Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich. W praktyce chodzi o brak pełnego sfinansowania kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej.

Obecny ustawowy mechanizm wyliczenia wysokości dotacji jest wadliwy. Dotacja ma odpowiadać średniemu miesięcznemu kosztowi utrzymania mieszkańca w domu, ale nie więcej niż średnia miesięczna kwota w skali województwa. W praktyce oznacza to brak pełnego sfinansowania kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej.

DYSPROPORCJE MIĘDZY WOJEWÓDZTWAMI

Co więcej, wspomniany mechanizm prowadzi do powstania dużych dysproporcji pomiędzy poszczególnymi województwami i to dysproporcji narastających z roku na rok.

Przykład: w 2022 roku najwyższą dotację na mieszkańca domu pomocy społecznej miały placówki z terenu województwa mazowieckiego (4500 zł), natomiast najniższą dotację otrzymały domy pomocy społecznej z województwa opolskiego (3057 zł). To o tyle niezrozumiałe, że placówki z tych województw realizowały taki sam standard usług.

Średnia dla wszystkich województw w 2022 r. opiewała na kwotę 3601,16 zł. Jednak takie zróżnicowanie nie jest uzasadnione żadnymi obiektywnymi czynnikami.

ZANIŻONE DOTACJE UDERZAJĄ W PRACOWNIKÓW DPS

Zaniżenie wysokości dotacji uderza również w pracowników domów pomocy społecznej. Konsekwencją utrzymującego się od lat niedoszacowania dotacji są niskie płace w tych jednostkach, niejednokrotnie na poziomie płacy minimalnej.

PROPONOWANE ROZWIĄZANIE PROBLEMU

- W obecnych warunkach konieczne jest pilne podjęcie niezbędnych działań naprawczych. Rozwiązaniem doraźnym powinno być podniesienie – jeszcze w tym roku – wysokości dotacji w tych województwach, w których jest ona niższa od średniej krajowej do poziomu średniej. W dalszej kolejności należy znieść limitowanie wysokości dotacji dla danego domu pomocy społecznej poziomem średniej wojewódzkiej – wskazują samorządowcy. ●

Potrzebne większe środki na likwidację barier architektonicznych

Zwiększenie środków finansowych na likwidację barier architektonicznych w „Programie wyrównywania różnic między regionami III” Obszar B – to przedmiot jednego z dwudziestu jeden stanowisk przyjętych przez Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich. Dotyczy to likwidacji barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy.

Niemal cztery lata temu (20 września 2019 roku) weszła w życie ustawa o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Ma ona na celu poprawę warunków życia i funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami, bądź z obniżonym poziomem sprawności wynikającym m.in. ze stanu zdrowia, wieku lub innych przyczyn.

- Inwestycje mające na celu dostosowanie przestrzeni są bardzo kosztowne. Dla przykładu zakup i wykonanie windy osobowej w budynku nieposiadającym dotychczas tego typu rozwiązań technicznych to wydatek rzędu pół miliona złotych. Mając na uwadze trend inflacyjny, można spodziewać się, że koszty te będą nadal rosnąć.

Co ważne, samorządy partycypują w tych wydatkach, ale niezbędne jest zwiększenie poziomu dofinansowania tego typu inwestycji.

- Apelujemy o zwiększenie dofinansowania do 250 tys. zł. – podsumowuje swoje stanowisko Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich. ●

Co słychać w drogownictwie i komunikacji?

Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu, a większość problemów związanych z drogami i komunikacją prowadzi - niestety - do powiatów, i to bez winy tych jednostek samorządu terytorialnego.

Powiaty w odróżnieniu od gmin nie otrzymały wystarczających dochodów ani nie zostały wyposażone w odpowiedni majątek. Sieć dróg powiatowych bardzo często składa się także z tych z gatunku „bo nie było komu przekazać”, a więc - w pewnej części - nie spełniających ustawowych warunków.

Uporządkowanie sieci dróg wymaga zmian wielu ustaw, a także zmiany modelu finansowania na stały i stabilny. Proponowane ostatnio rozwiązania, w tym prezydencki projekt dotyczący regulacji stanu prawnego niektórych dróg ogólnodostępnych, są niewystarczające i nieprzemyślane. Ćwierć wieku „nieporządku” w funkcjonującej sieci dróg publicznych to okres zdecydowanie zbyt długi.

Kolejne, wciąż aktualne problemy komunikacyjne związane są z koniecznością likwidacji tzw. białych plam. Te braki komunikacyjne dotyczą w zdecydowanej większości połączeń między gminami wiejskimi a miastami. Efektywne rozwiązanie tego problemu powinno opierać się na przyznaniu pierwszeństwa w obejmowaniu dopłatami przypadków, gdzie poszczególne JST współpracują ze sobą w ramach związków powiatowo-gminnych i chcą stworzyć wspólny system komunikacyjny. Niestety, ustawodawca i właściwy resort nie przystali na te rozwiązania zgłaszane przez Związek Powiatów Polskich. Ministerstwo nie uwzględniło również postulatów dotyczących wprowadzenia klauzuli waloryzacyjnej przy dopłatach

do przewozów. Przy rosnących kosztach utrzymania usług publicznych klauzula waloryzacyjna pozwoliłaby na utrzymanie poziomu dotowania przez cały okres dofinansowania.

Obowiązki samorządów terytorialnych związane są także z zarządzaniem ruchem. Niestety starostowie - jako organy zarządzające ruchem - nie są wyposażeni w żaden mechanizm dyscyplinujący wobec jednostek odpowiedzialnych za utrzymanie stałej lub czasowej organizacji ruchu, które nie stosują się do ich wezwań. ZPP zgłasza właściwym resortom konieczność dokonania odpowiednich zmian prawnych w tym zakresie. Realny nadzór nad organizacją ruchu drogowego jest potrzebny jak najszybciej.

Komunikacja to także pojazdy. I w tym zakresie powiaty wykonują określone prawem zadania, a konkretnie są zobowiązane do usuwania z dróg pojazdów mogących stanowić zagrożenie. Dalej idącym obowiązkiem, jest wystąpienie starosty do sądu o orzeczenie przepadku takiego pojazdu na własność powiatu. Związek Powiatów Polskich od dawna postuluje konieczność zmiany przepisów w tym zakresie, bowiem samorządy niepotrzebnie ponoszą koszty ubezpieczenia tych pojazdów. Aktualny stan prawny generuje po stronie powiatów niepotrzebne koszty związane z zawieraniem umów OC, uiszczaniem opłat na rzecz UFG, a także niepotrzebnie angażuje sądy w postępowania, których można by uniknąć. ●

komentarz
**Przemysław
Matysiak**
Ekspert w Dziale
Monitoringu Prawnego
i Ekspertyz Biura ZPP

Powiaty chcą likwidacji białych plam transportowych

Starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu z zadowoleniem przyjęli, proponowane we wniesionym do Sejmu projekcie ustawy zwiększenie budżetu Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej do kwoty miliarda złotych. Niestety, samo podniesienie kwot nie może stanowić o funkcjonalności i efektywności tego systemu – podnoszą samorządowcy w jednym ze stanowisk Zgromadzenia Ogólnego ZPP.

KLUCZOWE POŁĄCZENIA POWIATOWE I MIĘDZYGMINNE

Niezaspokojone potrzeby komunikacyjne dotyczą przede wszystkim połączeń w ramach obszarów funkcjonalnych miast powiatowych, a więc między gminami wiejskimi a stanowiącą centralny ośrodek społeczno-gospodarczy gminą miejską. Dotyczy to głównie możliwości dojazdu do miejsc pobierania nauki w szkołach ponadpodstawowych, miejsca pracy czy miejsca świadczenia istotnych usług publicznych.

POTRZEBA KIERUNKOWEGO WSPARCIA

W związku z tym silne wsparcie powinno być kierowane do organizatorów publicznego transportu zbiorowego na poziomie powiatowym i międzygminnym. Stanowiłoby to też impuls do współpracy w tym zakresie między poszczególnymi jednostkami samorządu terytorialnego i obniżania kosztów. Ułatwiałoby to również komunikację między poszczególnymi gminami.

TRANSPORT W LICZBACH

Obecnie w Polsce funkcjonuje 31 związków powiatowo-gminnych, z których aż 19 realizuje zadania związane z organizacją publicznego transportu zbiorowego. Związków międzygminnych jest aż 319, a tylko 27 z nich zajmuje się tematami transportu.

PIERWSZEŃSTWO W PRYZNAWANIU DOTACJI DO MODYFIKACJI

Nie dziwi więc, że ZPP apeluje o modyfikację zasad przyznawania środków z Funduszu, poprzez zmianę w projekcie dodawanego do ustawy z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej przepisu art. 11a ust. 2.

Zmiana miałaby polegać na przyznaniu pierwszeństwa w uzyskiwaniu dotacji związkom powiatowo-gminnym, a następnie związkom międzygminnym i powiatom.

DŁUŻSZE LINIE I WIĘKSZY TEREN

Jak wyjaśniają starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu, nie przekreślałoby to w żaden sposób otrzymania dotacji przez pojedyncze gminy, które organizowałyby transport, ale promowałoby organizację linii na dłuższych dystansach, z większą liczbą przystanków, a przez to obejmujących większy teren.

- Byłaby to rzeczywista realizacja polityki likwidacji białych plam transportowych – czytamy w stanowisku ZPP.

DOTACJA MUSI BYĆ WALORYZOWANA

Samorządowcy apelują też o to, by procedowany projekt uwzględniał w wysokości dopłaty do przewozów, którą ma przyznawać wojewoda, klauzulę waloryzacyjną opartą o wskaźnik inflacji, w szczególności w przypadku zawierania umów wieloletnich.

- Obecnie projekt przewiduje sztywno ustaloną stawkę maksymalną 3 złotych za wozokilometr. Ostatnie lata pokazują jednak, że koszty utrzymania usług publicznych mogą znacząco rosnąć w przeciągu kilkunastu miesięcy. Klauzula waloryzacyjna gwarantowałaby utrzymanie poziomu dofinansowania przewozów przez cały okres dofinansowania ze strony budżetu państwa – wskazano w podsumowaniu stanowiska ZO ZPP. ●

Sieć dróg powiatowych do poprawy i uporządkowania

Sieć dróg powiatowych to na wielu obszarach szkielet komunikacyjny, który warunkuje możliwości rozwoju poszczególnych miejsc – podnieśli w jednym ze stanowisk uczestnicy Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich. Jak podkreślili, w szeroko rozumianym interesie publicznym jest zapewnienie odpowiedniej jakości przedmiotowych dróg.

Zależy to jednak od dwóch czynników.

Pierwszym z tych czynników jest skoncentrowanie wysiłku inwestycyjnego na drogach, które faktycznie pełnią rolę przypisywaną drogom powiatowym w ustawie o drogach publicznych.

- *Niestety w wielu miejscach do kategorii dróg powiatowych należą drogi, które powinny być drogami gminnymi. Jest to spuścizna historii – polityki drogowej poszczególnych wojewodów przed rokiem 1998. Obecne rozwiązania prawne umożliwiające zmianę kategorii drogi nie sprawdziły się przy systematycznym uporządkowaniu sieci dróg. Zmiana wymaga bowiem zgody obu zarządców dróg – zaznaczają starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu z całej Polski. Tymczasem gminy co do zasady sprzeciwiają się przejmowaniu dróg, preferując pozostawienie ich w gestii powiatów.*

- *Po 25 latach od chwili reformy samorządowej uważamy, że niezbędny jest ogólnokrajowy przegląd kategorii dróg i jego odgórne dostosowanie do warunków wynikających z ustawy o drogach – stwierdzają samorządowcy.*

Drugim czynnikiem jest zapewnienie odpowiednich środków na inwestycje na drogach powiatowych.

- *Do czasu zapewnienia odpowiedniego strumienia dochodów własnych – w szczególności równoważącego straty wynikające ze zmniejszenia się wydajności udziałów w PIT jako źródła dochodów – powiaty domagają się preferencji względem gmin w rządowych programach inwestycyjnych. Wykonywanie drugorzędnych dróg gminnych nie przyniesie wiele pożytku, jeśli we właściwym stanie technicznym nie będą prowadzące do nich drogi powiatowe – czytamy w zakończeniu stanowiska Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich. ●*

ZPP o konieczności wzmocnienia uprawnień organów zarządzających ruchem drogowym

Starostwa muszą być wzmocnione kompetencyjnie, organizacyjnie i finansowo w zakresie zarządzania ruchem na drogach lokalnych, a wymaga to pilnych rozwiązań prawnych.

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich w jednym z przyjętych stanowisk wskazało na brak jakichkolwiek instrumentów, by starosta mógł egzekwować zatwierdzoną organizację ruchu w stosunku do dróg gminnych. W razie stwierdzenia nieprawidłowości organ zarządzający ruchem może jedynie żądać od jednostki odpowiedzialnej za utrzymanie drogi podjęcia czynności techniczno-organizacyjnych (np. wymiana zniszczonych znaków drogowych, urządzeń sygnalizacji świetlnej). Jednakże aktualnie obowiązujące przepisy nie dają możliwości ostatecznego egzekwowania tych obowiązków od zarządcy drogi.

Co więcej, autorzy stanowiska wskazują, że stwierdzone przez starostę nieprawidłowości mogą być kierowane do zarządców dróg gminnych, jednakże mogą oni zignorować otrzymane pismo bez jakichkolwiek konsekwencji.

Skutkiem stanowiska ZO ZPP jest apel do Rządu i Parlamentu o wprowadzenie zmian w prawie, które wzmocnią uprawnienia organów zarządzających ruchem na drogach lokalnych. ●

Niezbędna pilna zmiana przepisów dotyczących obowiązku ubezpieczania pojazdów, które przepadły na rzecz powiatów

Obrady XXIX Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich były odpowiednim momentem, by po raz kolejny zaapelować o pilną zmianę przepisów w celu ochrony powiatów przed koniecznością zawierania umów ubezpieczenia OC względem pojazdów, które przepadły na rzecz powiatów i nie będą nigdy wykorzystywane w ruchu drogowym.

Autorzy stanowiska po raz kolejny przypomnieli o obowiązku starosty, polegającym na wystąpieniu do sądu z wnioskiem o orzeczenie przepadku pojazdu na rzecz powiatu. Co istotne – ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli komunikacyjnych nakłada na każdego posiadacza pojazdu mechanicznego obowiązek ubezpieczenia OC.

Obowiązek ten spada również na powiaty – i to mimo faktu, że pojazdy które przepadły na ich rzecz często są w stanie technicznym uniemożliwiającym ich użytkowanie i podlegają bezwłócznemu złomowaniu.

Powiaty nie mogą przerzucić kosztów ubezpieczenia na dotychczasowego właściciela pojazdu, co w konsekwencji powoduje konieczność ponoszenia środków własnych na rzecz systemu ubezpieczeń.

Dodatkowo wskazano, że wobec opóźnień w sądach powiaty dowiadują się o prawomocności postanowienia z dużym opóźnieniem, jednakże i tak są zobowiązane do uiszczenia dodatkowej opłaty na rzecz Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, nawet jeśli bezzwłócznie zawrą umowę OC. ●

Przestrzeń... potrzebne zmiany

Przepisy dotyczące szeroko pojętych kwestii środowiskowych i zarządzania przestrzenią stanowią potężną część obecnie obowiązujących regulacji. Nie mniej ważną rolę odgrywa legislacja związana z energetyką. Widać to było zwłaszcza ostatnimi czasy, gdy w samorządy uderzył kryzys energetyczny spowodowany wojną.

Związek Powiatów Polskich bacznie obserwuje i aktywnie uczestniczy w pracach legislacyjnych z tego zakresu. W ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego powołano rok temu Zespół ds. Energii, Klimatu i Środowiska, w którym ta organizacja odgrywa aktywną rolę zgłaszając liczne uwagi i postulaty z zakresu prawa środowiska, a także wyjaśniając wątpliwości interpretacyjne, które trapią jej członków. Miało to szczególne znaczenie przy uchwalaniu tzw. kolejnych tarcz energetycznych związanych z sytuacją na rynku energii.

W percepcji ZPP i mojej, to samorząd powinien być głównym gospodarzem przestrzeni na swoim terenie. Jednym z elementów tego podejścia powinno być właśnie wzmacnianie samodzielności energetycznej jednostek samorządu terytorialnego poprzez finansowe i prawne wspieranie wspólnot lokalnych, które same mogłyby decydować o infrastrukturze energetycznej, a nawet produkcji i dystrybucji energii, głównie dzięki OZE. Rozproszenie infrastruktury to gwarancja stabilizacji i bezpieczeństwa całego systemu energetycznego kraju. Związek Powiatów Polskich upomina się także na co dzień o gwarancję środków i jasne przepisy dotyczące codziennego wykonywania przez powiaty i miasta zadań związanych ze środowiskiem – nadzorem nad gospodarką leśną, planowaniem przestrzennym, zaopatrzeniem w wodę czy gospodarką odpadami. Tylko takie podejście da gwarancję, że w całym kraju zostanie zachowana harmonia między potrzebami lokalnych zbiorowości, rozwojem gospodarczym a zachowaniem substancji przyrodniczej kraju. ●

komentarz

**Adrian
Pokrywczyński**

*Ekspert w Dziale
Monitoringu Prawnego
i Ekspertyz Biura ZPP*

Należy wzmocnić samowystarczalność energetyczną samorządów

Podczas ostatniego Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich w Karpaczu zaapelowano o wzmocnienie samodzielności energetycznej samorządów.

Zdaniem zgromadzonych wojna, która toczy się w Ukrainie, uzmysłowiła jak bardzo współczesne funkcjonowanie państwa i społeczeństwa jest uzależnione od dostępu do nieprzerwanych dostaw energii. Receptą na to jest stworzenie rozproszonego systemu produkcji i dystrybucji energii, tak, by w razie kryzysowych sytuacji, mógł on utrzymać dostawy. Jako przykłady elementów takiego systemu wymieniono farmy wiatrowe, instalacje fotowoltaiczne, biogazownie oraz zakłady termicznego przetwarzania odpadów.

Jednocześnie zauważono, że taki system powinien należeć do zadań samorządu lokalnego i to przede wszystkim samorządu powiatowego,

gdyż dopiero w ramach obszaru funkcjonalnego miasta jest możliwe zbilansowanie produkcji i konsumpcji energii.

Ponadto, w stanowisku zaapelowano, by co najmniej połowa, jak nie większość, środków uzyskiwanych przez Polskę w ramach tzw. sprzedaży praw do emisji powinna trafiać bezpośrednio do samorządów w celu podnoszenia efektywności energetycznej i cieplnej oraz utrzymywania lokalnych sieci dystrybucji. Mechanizm ten powinien gwarantować projektowany Fundusz Transformacji Energetyki. ●

ZPP postuluje o nowe narzędzia nadzoru nad gospodarką leśną w lasach prywatnych

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich postuluje o nowe narzędzia nadzoru nad gospodarką leśną w lasach prywatnych.

W stanowisku przyjętym 31 maja 2023 r. przez ZPP czytamy, że powiaty realizując ww. zadania napotykają na liczne problemy wynikające zarówno z niejasności przepisów ustawy o lasach, jak też z braku narzędzi systemowego finansowania tego nadzoru.

W konsekwencji Zgromadzenie Ogólne ZPP oczekuje pilnej nowelizacji obejmującej w szczególności:

1. wprowadzenia jednego dokumentu urzędniowego dla wszystkich lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, niezależnie od ich powierzchni,
2. jednoznacznego przesądzenia formy zatwierdzenia uproszczonego planu urządzenia lasu przez starostę,
3. wprowadzenia jasnych zasad dotyczących publikowania zarządzenia zatwierdzającego uproszczony plan urządzenia lasu oraz samego dokumentu uproszczonego planu,
4. doprecyzowania przepisów dotyczących zasad cechowania drewna,
5. wprowadzenia efektywnych instrumentów finansowania zadań starostów w obszarze gospodarki leśnej. ●

Powiat – co nas definiuje

Istotą reformy roku 1998, z jej kamieniami milowymi – uchwaleniem ustawy o samorządzie powiatowym 5 czerwca 1998 roku i wyborami samorządowymi 11 października 1998 roku – było przywrócenie wspólnotom powiatowym należnego im prawa do samodzielnego decydowania o sposobie zaspokajania swoich zbiorowych potrzeb.

Nie byłoby to jednak możliwe, gdyby nie fakt, że wspólnota powiatowa była i jest zakorzenionym w historii bytem odczuć społecznych opartych o: tożsamość, wspólnotowość i pamięć (rozumianą w znacznej części także w wymiarze kulturowym).

Wspólnota powiatowa stała się i jest istotnym elementem fizycznego, naturalnego, społecznego i symbolicznego środowiska człowieka – mieszkańca danego terenu.

Istota ta sięga XIII wieku – czasu, w którym pojawiły się pierwsze wzmianki o powiatach. Oczywiście struktura, obszar i rola tej wspólnoty przez wieki ewoluowała. Były czasy także mroczne, w których próbowano dokonywać jej zatarcia. Niemniej jednak, z racji swojej naturalności i społecznego oczekiwania co do jej konieczności funkcjonowania, powiat, jego wspólnota, zawsze odradzała się na nowo.

Ważną rolę w tym procesie odgrywały także instytucje kultury i pamięci. Rolę tę spełniają także i dzisiaj. Dlatego też starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu, którzy spotkali się na Zgromadzeniu Ogólnym Związku Powiatów Polskich w Karpaczu, postanowili przyjąć stanowisko, w którym podkreślili istotę tych instytucji w procesie umacniania fundamentów samorządności terytorialnej.

Warto przy tej okazji podkreślić, że siłą Państwa – rozumianego jako administracja rządowa, jest fakt tworzenia warunków do realizacji możliwie wielu zadań dedykowanych lokalnym społecznościom właśnie przez jednostki samorządu terytorialnego i współpracujące z nimi oraz na ich obszarze inne instytucje (w tym muzea). Tak, więc podmiotami, które w sposób naturalny czują potrzeby lokalnej społeczności, a jednocześnie najszybciej i najbardziej precyzyjnie są w stanie na te potrzeby odpowiadać.

Wspólnota powiatowa, dookreślona formalnie przez samorząd terytorialny i zlokalizowane na jego terenie instytucje, była i jest naturalną częścią systemu demokratycznego państwa.

Obecnie, po upływie niemal 25 lat od współczesnego usamorzędowania wspólnot powiatowych warto, byśmy wszyscy uświadomili sobie skalę działań i korzyści dla obywateli płynące z funkcjonowania powiatów i instytucji w powiatach. ●

komentarz

**Rafał
Rudka**

Kierownik Działu Współpracy,
Informacji, Analiz i Programów
Biura ZPP

Rola powiatów w ochronie dziedzictwa i rozwoju społeczno- gospodarczym

Powiat, jako ukształtowana historycznie wspólnota, definiuje swoją trwałość przede wszystkim poprzez więzi społeczne utrwalone za pośrednictwem występującego na jego terenie dziedzictwa oraz poprzez działalności kulturotwórcze – stwierdzili zgodnie uczestnicy Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich.

Jak czytamy w stanowisku Zgromadzenia Ogólnego ZPP, istotny wpływ na stan dziedzictwa oraz na kreowanie rozwoju opartego o to dziedzictwo mają działające na terenie powiatu instytucje muzealne oraz inne instytucje kultury pamięci. Chodzi zarówno o te instytucje, których bezpośrednim organizatorem lub współorganizatorem jest dany samorząd powiatowy, jak również o te, których organizatorem jest inna jednostka samorządu terytorialnego, rząd, Kościół, podmiot gospodarczy, a przede wszystkim podmioty społeczeństwa obywatelskiego.

ZNACZENIE MUZEÓW I INSTYTUCJI KULTURY PAMIĘCI

Starostowie i prezydenci miast na prawach powiatów podkreślili, że choć potencjał muzeów i instytucji kultury pamięci jest wciąż nie w pełni rozpoznany w zakresie tworzenia różnorodnych korzyści społeczno-ekonomicznych, to ich znaczenie dla zarządzania dziedzictwem i dla rozwoju lokalnego jest oczywistością.

- Są one bowiem częścią otaczającego je pejzażu kulturowego, wpływają na jego kształtowanie, podnosząc jednocześnie odpowiedzialność za niego. Wspólnie, stanowią istotny element fizycznego, naturalnego, społecznego i symbolicznego środowiska człowieka. Tym samym, zakres ich oddziaływania w środowisku lokalnym ma w obecnym czasie charakter interdyscyplinarny. To właśnie muzea gromadzą, chronią i eksponują powierzone im, powiązane z otoczeniem, zabytki dziedzictwa - czytamy w stanowisku.

Co więcej, muzea i instytucje kultury pamięci przyczyniają się do kształtowania świadomości, wiedzy i wartości pejzażu kulturowego, a ich aurytety i możliwości czynią z nich lokalne ośrodki oddziaływania społecznego i gospodarczego. Stanowią one ważne miejsca spotkań, lokalne symbole i źródła poczucia tożsamości mieszkańców, a często wręcz powód do dumy.

SZEREG KORZYŚCI

Na tym jednak nie koniec. Z perspektywy prowadzonej na terenie powiatu polityki kulturalnej i szerszej strategii rozwoju lokalnego bądź regionalnego, instytucje te zaczynają odgrywać istotną rolę w kształtowaniu jakości życia, definiowania lokalnej tożsamości, integrowania i edukowania mieszkańców, a także przyciągania turystów i tworzenia pozytywnego wizerunku miejsca. Mogą stanowić istotne narzędzie w procesie rewitalizacji obszarów zdegradowanych lub problemowych (dzielnice śródmiejskie, tereny przemysłowe, powojenne, wiejskie).

MUZEA A ROZWÓJ LOKALNY

Podczas tworzenia stanowiska starostowie i prezydenci miast na prawach powiatu opierali się na wynikach badań. Wiele z nich wykazało, jak postawy samorządów mogą katalizować lub hamować potencjalny wkład muzeów w rozwój lokalny, także pod względem ekonomicznym, niezależnie od statusu muzeów. Nic więc dziwnego, że samorządowcy chcą skorzystać z rekomendacji proponowanych przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) oraz Międzynarodową Radę Muzeów (ICOM) w zakresie:

- wykorzystania potencjału muzeów dla zwiększenia lokalnego rozwoju gospodarczego,
- wykorzystania znaczenia muzeów na potrzeby rewitalizacji miast i rozwoju społeczności,
- wzmocnienia kulturowej świadomości i społecznej kreatywności,
- promowania muzeów jako miejsc integracji, zachowania zdrowia i dobrostanu,
- określenia roli muzeów w rozwoju lokalnym.

EDUKACJA OBYWATELSKA

- Jako przedstawiciele wspólnot lokalnych, reprezentujących samorządy terytorialne, które ze swej istoty poczuwają się do odpowiedzialności za rozwój cywilizacyjny naszego państwa, wskazujemy, że wszystkie wymienione i cytowane przez nas czynniki rozwoju powinny w obecnej sytuacji Polski odnosić się do działalności na polu edukacji i wychowania, w tym zwłaszcza wychowania obywatelskiego - czytamy dalej.

KIERUNKI DZIAŁANIA

Realizacji stanowiska Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich ma służyć w szczególności kontynuacja zaangażowania ZPP w działania związane z instytucjonalizacją Karty Solidarności, a zwłaszcza aktywny udział w działalności Konferencji „Dziedzictwo i Rozwój” – Stałym Forum Muzeów i Samorządu Terytorialnego. ●

Zwycięzcy Rankingu Powiatów i Miast na prawach powiatu odebrali laury

Koniec pierwszego dnia obrad Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich, które w tym roku gościło w Karpaczu, upłynął pod znakiem ceremonii wręczenia nagród dla laureatów 20. edycji Rankingu Powiatów i Miast na prawach powiatu. 3 powiaty i 1 miasto na prawach powiatu odebrały tytuł Dobry Polski Samorząd, a 32 powiaty i 9 miast na prawach powiatu – tytuł Laureata Rankingu. W trakcie ceremonii uhonorowani zostali również zdobywcy tytułów Super Powiat i Super Miasto.

Ogólnopolski Ranking Powiatów i Miast na prawach powiatu to bezpłatny i dobrowolny konkurs prowadzony przez Związek Powiatów Polskich od 2003 roku. W rankingu mogą uczestniczyć wszystkie samorządy szczebla powiatowego.

GŁÓWNE ZASADY RANKINGU

Laureaci Rankingu Powiatów i Miast na prawach powiatu są typowani w 4 kategoriach: powiaty do 60 tys. mieszkańców; powiaty od 60 do 120 tys. mieszkańców; powiaty powyżej 120 tys. mieszkańców oraz miasta na prawach powiatu.

W trakcie oceny samorządów powiatowych eksperci Związku Powiatów Polskich przyznają punkty w ramach wielu kryteriów ujętych w jedenastu grupach tematycznych, takich jak: działania proinwestycyjne i prorozwojowe; rozwiązania poprawiające jakość obsługi mieszkańca oraz

funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego; rozwój społeczeństwa informacyjnego; rozwój społeczeństwa obywatelskiego; promocja rozwiązań z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej; promocja rozwiązań z zakresu edukacji, kultury i sportu; wspieranie działań na rzecz społecznej gospodarki rynkowej; wspieranie działań na rzecz bezpieczeństwa publicznego; promocja rozwiązań ekoenergetycznych i proekologicznych; współpraca krajowa i międzynarodowa; a także działania promocyjne.

Kolejność na liście wyróżnionych zależy od wyników osiągniętych przez samorząd oraz od realizowanych działań.

Co ważne, ranking jest aktualizowany na bieżąco przez ekspertów ZPP w trybie online i trwa przez cały rok. ●

LISTA LAUREATÓW

Laureatami Rankingu Powiatów i Miast na prawach powiatu w poszczególnych kategoriach zostały następujące jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego:

POWIATY DO 60 TYS. MIESZKAŃCÓW	
MIEJSCE W RANKINGU	1 Powiat Augustowski <i>Dobry Polski Samorząd 2022</i>
	2 Powiat Świdwiński
	3 Powiat Drawski
	4 Powiat Bielski (podlaskie) ex aequo Powiat Hajnowski
	5 Powiat Przasnyski
	6 Powiat Wątecki
	7 Powiat Łobeski
	8 Powiat Siemiatycki
	9 Powiat Choszczeński
	10 Powiat Prudnicki

- Nagroda ta jest potwierdzeniem, iż obrany przez nas od lat kierunek jest właściwy i cieszy nas, że działania, które realizujemy dla naszych mieszkańców, są dostrzegane i doceniane również przez zewnętrznych ekspertów. Uzyskanie po raz siódmy tytułu „Dobry Polski Samorząd” motywuje do podejmowania wyzwań, realizacji kolejnych przedsięwzięć i wytyczania nowych celów z myślą o społeczności Powiatu Augustowskiego – stwierdził Jarosław Szlaszyński, Starosta Augustowski.

POWIATY OD 60 TYS. DO 120 TYS. MIESZKAŃCÓW	
MIEJSCE W RANKINGU	1 Powiat Raciborski <i>Dobry Polski Samorząd 2022</i>
	2 Powiat Toruński
	3 Powiat Słupski
	4 Powiat Ostródzki
	5 Powiat Nizański
	6 Powiat Kędzierzyńsko-Kozielski
	7 Powiat Piotrkowski
	8 Powiat Stalowowolski
	9 Powiat Tomaszowski (lubelskie)
	10 Powiat Malborski
	11 Powiat Świecki
	12 Powiat Jędrzejowski
	13 Powiat Łębarski
	14 Powiat Tomaszowski (łódzkie)
	15 Powiat Szczecinecki

- Każda nagroda to niewątpliwie bardzo pozytywny sygnał, że włożony wysiłek, zaangażowanie i wytrwałość odnoszą skutek. W tym przypadku nie jest inaczej, ale zdobyty tytuł jest równocześnie wielką odpowiedzialnością i wyzwaniem, by osiągnięty poziom utrzymać. Mnie osobiście, jako

przedstawiciela zwycięskiego powiatu, szczególnie cieszą jednak chwile, kiedy nasza praca przekłada się na bezpośrednie wyrazy zadowolenia mieszkańców, z którymi się spotykam, bo wówczas najbardziej czuję, że jako samorząd mamy realny wpływ na poprawę komfortu ich życia – zaznaczył Grzegorz Swoboda, Starosta Raciborski.

POWIATY POWYŻEJ 120 TYS. MIESZKAŃCÓW	
MIEJSCE W RANKINGU	1 Powiat Piłski <i>Dobry Polski Samorząd 2022</i>
	2 Powiat Kartuski
	3 Powiat Kielecki
	4 Powiat Cieszyński
	5 Powiat Poznański
	6 Powiat Wodzisławski
	7 Powiat Inowrocławski
	8 Powiat Myślenicki
	9 Powiat Bielski (śląskie)
	10 Powiat Kłodzki

- Tę nagrodę traktuję przede wszystkim jako docenienie ciężkiej pracy. Nie tylko mojej, bo jestem jednym z trybów tej dobrze naoliwionej maszyny, ale także wielu, wielu innych osób, które ciągną ten wózek w jednym kierunku. Mówię tu przede wszystkim o mieszkańcach, którzy często zaskakują mnie swoją kreatywnością, swoimi pomysłami, a na końcu również swoimi działaniami. To dzięki nim jesteśmy tu, gdzie jesteśmy – podkreślił Eligiusz Komarowski, Starosta Piłski.

MIASTA NA PRAWACH POWIATU	
MIEJSCE W RANKINGU	1 Nowy Sącz <i>Dobry Polski Samorząd 2022</i>
	2 Jelenia Góra
	3 Legnica
	4 Rzeszów
	5 Dąbrowa Górnicza
	6 Tarnów
	7 Słupsk
	8 Kalisz
	9 Łomża
	10 Chełm

- Nagroda jest niezwykle cenna, bowiem w przeciwieństwie do wielu innych wyróżnień nie można jej kupić, a kryteria są jasno określone i transparentne. Jest to dla nas potwierdzenie, że trzymamy się wysokich standardów, choć równocześnie przez cały czas wprowadzamy konieczne zmiany w funkcjonowaniu dużej organizacji jaką jest miasto, żeby sprostać wymaganiom współczesności – powiedział Ludomir Handzel, Prezydent Nowego Sącza. ▶

Najlepsi wśród najlepszych

Wprowadzonym przez ZPP ogólnopolskim Rankingu Powiatów i Miast na prawach powiatu tytułem „Super Powiat” i „Super Miasto” zostały uhonorowane (nagrody równorzędne):

SUPER POWIAT
2022

Powiat Augustowski

Powiat Toruński

Powiat Piłski

SUPER MIASTO
2022

Miasto Nowy Sącz

Tytuły „Super Powiat” i „Super Miasto” są przyznawane tym jednostkom samorządu terytorialnego, które wykazały się największym procentowym udziałem realizacji zadań uwzględnianych w rankingu. Świadczy to o zaangażowaniu w wielopłaszczyznowy rozwój zarządzanej przez siebie jednostki. Tym samym są wyrazem uhonorowania „Mistrzów wśród samorządowych liderów”.

Patronat nad Ogólnopolskim Rankiem Powiatów i Miast na prawach powiatu sprawują: Dziennik Warto Wiedzieć, portal Prawo.pl, Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska oraz Magazyn Gospodarczy Rynek Inwestycji. ●

POWIATY DO 60 TYS. MIESZKAŃCÓW

POWIATY OD 60 TYS. DO 120 TYS. MIESZKAŃCÓW

POWIATY POWYŻEJ 120 TYS. MIESZKAŃCÓW

MIASTA NA PRAWACH POWIATU

Partnerzy XXIX

Zgromadzenia Ogólnego ZPP

GLÓWNY PARTNER ZO ZPP

Bank Gospodarstwa Krajowego

Polski bank rozwoju, którego misją jest wspieranie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, w tym rozwój polskich samorządów powiatowych. BGK, poprzez współpracę z biznesem, sektorem publicznym i instytucjami finansowymi, odpowiada na potrzeby gospodarcze oraz podejmuje szereg inicjatyw promujących zrównoważony rozwój.

Więcej na: www.bgk.pl

Biuro „Niepodległa”

Państwowa instytucja kultury, której celem jest realizacja zadań z zakresu polityki pamięci, w tym w szczególności działań ukierunkowanych na wzmacnianie wspólnoty obywatelskiej wokół wartości i symboli wspólnych dla polskiej historii i tożsamości.

Więcej na: www.niepodlegla.gov.pl

ABP BUS & COACH sp. z o.o. sp. kom.

Firma na rynku autobusów, która stara się zapewnić klientom satysfakcję z zakupu pojazdów i długoletnią korzystną dla wszystkich współpracę. Spółka jest dealerem firmy IVECO BUS.

Więcej na: www.abpbus.pl

ARINEA sp. z o.o.

Innowacyjna firma zajmująca się stacjami ładowania samochodów elektrycznych, świadczeniem usługi ładowania samochodów, a także automatyką, rozwiązaniami i technologiami NN/SN, ładowaniem EV oraz inteligentną technologią energetyczną.

Więcej na: www.arinea.pl

Busimport PL sp. z o.o.

Przedstawiciel branży motoryzacyjnej, należącej do Grupy VBI, od lat specjalizuje się głównie w sprzedaży i finansowaniu autobusów na polski rynek oraz wszelkiego rodzaju naprawami i lakierowaniem autobusów dostarczanych klientom.

Więcej na:

www.vbi-group.eu/pl/busimport-pl-sp-z-o-o,d9

Ogólnopolska Grupa Badawcza

Firma, pozwala zrozumieć postawy i potrzeby Polaków, zarówno jako obywateli, wyborców, jak i konsumentów. Realizuje badania społeczne i analizy rynku na potrzeby firm, a także przeprowadza badania polityczne o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim.

Więcej na: www.ogb.pl

Resilia sp. z o.o.

Firma powstała jako odpowiedź na rosnące potrzeby polskiego rynku w obszarze profesjonalnych usług doradztwa zarządczego w zakresie zarządzania: ryzykiem, ciągłością działania, kryzysem, cyberbezpieczeństwem oraz prywatnością.

Więcej na: www.resilia.pl

Sidly sp. z o.o.

Innowacyjna, polska firma technologiczna. Głównym produktem firmy jest system teleopieki oparty o autorskie urządzenie medyczne w formie opaski na nadgarstek, platformę telemedyczną, oraz aplikację.

Więcej na: www.sidly.eu

Supra Brokers S.A.

Broker ubezpieczeniowy specjalizujący się w tworzeniu programów ubezpieczeniowych dopasowanych do potrzeb konkretnego klienta. Zarządza ryzykiem i zapewnia kompleksową obsługę brokerską na najwyższym poziomie na terenie całej Polski.

Więcej na: www.suprabrokers.pl

Zakład Usług Konsultingowych KNOW HOW sp. z o.o.

Wspiera zarządzanie w jednostkach medycznych, przeprowadza audyty i tworzy programy naprawcze dla podmiotów leczniczych, rozwija oprogramowanie do zarządzania i controllingu szpitali i przychodni, pozyskuje fundusze unijne na inwestycje oraz świadczy outsourcing księgowo-kadrowy.

Więcej na: www.knowhow.com.pl

Łączy nas wspólnota celów

Samorządy terytorialne codziennie realizują wiele zadań. Stawia się im różne wyzwania, z którymi radzą sobie na tyle, na ile pozwala na to rzeczywistość prawna i finansowa. Niejednokrotnie władarze JST stają przed trudnymi dylematami, który z planów oraz w jakim czasie i zakresie będzie można wykonać. Realizację tych planów wstrzymują wadliwe przepisy prawne. To właśnie na tej płaszczyźnie dużym wsparciem dla pojedynczej gminy, powiatu czy województwa są korporacje samorządowe, które na bieżąco „walczą” o racjonalne zmiany przepisów prawa.

DOBRA REPREZENTACJA W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Do takich należy Związek Powiatów Polskich. Stowarzyszenie skupia niemal wszystkie samorządy powiatowe w kraju. Powstało, gdy reaktywowano powiaty, jednak swoimi korzeniami sięga dwudziestolecia międzywojennego. Wtedy o dobro samorządu powiatowego dbał Związek Sejmików Powiatowych Rzeczypospolitej Polskiej, a następnie Związek Powiatów RP.

O skutecznych efektach pracy ZPP na rzecz swoich samorządów członkowskich jest coraz głośniejsze. Mówią o tym zarówno samorządowcy, jak i parlamentarzyści. Pracę tę zauważają także niezależne instytucje jak np. Serwis Jawny Lobbying, który sprawdza, kto ma wpływ na tworzenie prawa w Polsce. Zgodnie z analizami tej organizacji Związek Powiatów Polskich, w roku 2021, zajął drugie miejsce w grupie najsukcesywniejszych lobbystów działających w Sejmie RP!

Zadaniem Związku Powiatów Polskich jest m.in. inicjowanie i opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących samorządów terytorialnych. Członkowskie samorządy wymieniają się doświadczeniami w zakresie wykonywanych zadań własnych i zadań z zakresu administracji rządowej. Działalność w ramach Związku pozwala na inspirowanie i podejmowanie wspólnych inicjatyw, które mają wpływ na rozwój społeczności powiatowych.

Pracownicy biura ZPP prowadzą prace informacyjne, konsultacyjne i programowe, mające na celu rozwiązywanie problemów dotyczących różnych dziedzin działalności samorządu terytorialnego.

DLACZEGO WARTO?

Członkowie zyskują wymierne korzyści z tytułu uczestnictwa w ZPP, np.:

RECEPTA NA LEPSZY SYSTEM

- uzyskanie bezpośredniego dostępu do informacji o procesie legislacyjnym dotyczącym samorządów,
- korzystanie z raportów, opracowań oraz analiz przygotowywanych przez ekspertów Związku przekazywanych wyłącznie członkom ZPP,

- stały dostęp do informacji z gremiów opiniujących, zatwierdzających i monitorujących programy pomocowe obecnej i przyszłej perspektywy (zarówno krajowych, jak i unijnych),
- rekomendowanie przedstawicieli do różnego rodzaju komitetów monitorujących, sterujących i innych ciał reprezentatywnych,
- udział w szkoleniach, forach, konferencjach organizowanych przez Związek i jego partnerów w tym dedykowanych wyłącznie członkom ZPP,
- uczestnictwo w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, Komitecie Regionów Unii Europejskiej, Kongresie Władz Regionalnych i Lokalnych oraz innych zespołach czy komisjach (możliwość przedstawiania wspólnych problemów na arenie regionalnej, krajowej i międzynarodowej).

WIŁOŚCI I JEDNOŚCI SIŁA

Moc takich organizacji jak ZPP wynika z jej powszechności, a więc liczby członków. W przypadku Związku Powiatów Polskich mamy do czynienia z najbardziej powszechną korporacją samorządową w kraju, co z kolei sprawia, że głosu tego nie można lekceważyć. Potwierdzają to efekty prac, które omawiane są na corocznym zjeździe wszystkich członków Związku.

JAK PRZYSTĄPIĆ DO ZPP?

Samorządy, które jeszcze nie przystąpiły do Związku, a chciałyby współistnieć w tym elitarnym gronie, mogą tego dokonać w dowolnym momencie. Jak?

- 1 Rada powiatu lub miasta na prawach powiatu powinna podjąć uchwałę o przystąpieniu do ZPP i przesłać ją do Biura ZPP,**
- 2 Zarząd ZPP podejmuje uchwałę o przyjęciu powiatu lub miasta na prawach powiatu w poczet członków ZPP.**

Od tego momentu powiat lub miasto na prawach powiatu staje się pełnoprawnym członkiem ZPP.

Projekt uchwały w sprawie przystąpienia do Związku Powiatów Polskich znaleźć można na: <https://zpp.pl/19-czlonkostwo>

DZIENNIK WARTO WIEDZIEĆ

źródło rzetelnych
informacji
www.wartowiedziec.pl

1 Przekazuje
najnowsze informacje o tym co
dzieje się w samorządowym świecie

2 Radzi
jak stosować przepisy

3 Dostarcza
danych i wiedzy

4 Dobrze się czyta
bo łączy innowacyjność z tradycją
i dobrym stylem!

5 Pisze
z myślą o samorządowcach

**6 Bezpłatne
i bez reklam!**

Osoby współtworzące DZIENNIK WARTO WIEDZIEĆ

**Rafał
Rudka**
Redaktor naczelny

**Małgorzata
Orłowska**
Sekretarz redakcji

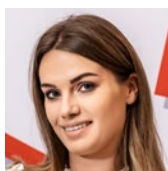
**Grzegorz P.
Kubalski**
Redaktor

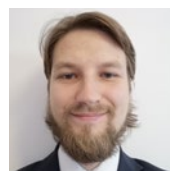
**Bernadeta
Skóbel**
Redaktor

**Katarzyna
Liszka-Michałka**
Redaktor

**Patrycja
Grebla-Tarasek**
Redaktor

**Adrian
Pokrywczyński**
Redaktor

**Przemysław
Matysiak**
Redaktor

**Wojciech
Dąbrowska**
Redaktor

**Ewelina
Kocemba**
Redaktor

**Katarzyna
Sekuła**
Redaktor

**Joanna
Gryboś-Chechelska**
Redaktor

**Alicja
Cisowska**
Redaktor

**Gabriela
Trocka**
Redaktor

**Tomasz
Smaś**
Redaktor

**Anna
Królikowska**
Redaktor techniczny

DZIENNIK WARTO WIEDZIEĆ

Wydawca: Związek Powiatów Polskich

Redaktorzy numeru: Rafał Rudka, Wojciech Dąbrówka i Joanna Gryboś-Chechelska

Zdjęcia i grafika: ZPP, KPRP, RPO, Sejm RP, Senat RP, Krzysztof Siekielski (KRISfoto), Canva

Projekt i skład: www.smartvision.pl